

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce
(případová studie obce Vinařice u Loun)**

Bc. Michaela Vlčková

© 2016 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Michaela Vlčková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie obce Vinařice u Loun)

Název anglicky

Political aspects of management and the development of the chosen municipality (case study of Vinařice u Loun)

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí. Výzkum bude zaměřen na vybranou obec Vinařice u Loun ležící v Ústeckém kraji (okres Louny). Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy v oblasti rozvoje obce.

Metodika

Ve výzkumu samosprávy (politiky) na lokální (komunální) úrovni rozhodování se uplatňují dva hlavní směry. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro politiky jako celku. Nezohledňuje však místní specifika. Druhý směr vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení [Balík 2005: 166 167]. Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce bude postavena jako případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky studium dokumentů a dotazování. Dále budou použity další standardní metodologické postupy, především komparace.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

Vinařice u Loun, místní samospráva, rozvoj obce, rozpočet obce, polemika v obecní samosprávě, spolek, volební strana, komunální volby

Doporučené zdroje informací

- BALÍK, S. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BALÍK, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In FIALA, P. – STRMISKA, M. Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody. Brno: CDK, 2005. ISBN 80-7325-074-8.
- BERNARD, J. (ed.). Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. ISBN 978-80-7330-187-3.
- BERNARD, J. (Ed.). Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.
- ČMEJREK, J. – BUBENÍČEK, V. – ČOPÍK, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru: specifika politického života v obcích ČR. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.
- ČMEJREK, J. (Ed.). Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Davle: Alfa Nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-87168-10-3.
- JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.
- PEKOVÁ, J. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.
- REKTOŘÍK, J. – ŠELEŠOVSKÝ, J. Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací. Brno: Masarykova univerzita, 1999. ISBN 80-210-2126-8.
- ŘÍCHOVÁ, B. *Přehled moderních politologických teorií*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-461-3.
-

Předběžný termín obhajoby

2016/17 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 27. 11. 2016

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 28. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 11. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie obce Vinařice u Loun)" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. 11. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a odborné konzultace, které mi pomohly při zpracování mé diplomové práce.

Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie obce Vinařice u Loun)

Political aspects of management and the development of the chosen municipality (case study of Vinařice u Loun)

Souhrn

Autorka si vybrala téma Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie obce Vinařice u Loun). Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou vysvětleny a popsány pojmy, které souvisejí s danou problematikou komunální politiky. Například samospráva obce, orgány obce, rozvoj obce, hospodaření obce, rozpočet obce, komunální volby, volební právo a jiné.

Praktická část obsahuje charakteristiku obce Vinařice u Loun z demografického a socioekonomického hlediska - dle aktuálního návrhu rozpočtu obce, porovnání rozpočtové skladby s jinou, stejně velkou obcí. Dále zde byla popsána podrobná charakteristika místní a zájmové samosprávy a poslední komunální volby do zastupitelstva obce (2014). Stejným cílem je definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy a porovnat hospodaření obce od roku 2000 do současnosti (2016).

Diplomová práce má charakter případové studie (jak již je uvedeno v názvu práce). Ke sběru dat byla využita zejména analýza dokumentů, polostandardizované rozhovory a komparace dat.

Summary

Author has chosen "Political aspects of management and the development of the chosen municipality (case study of Vinařice u Loun)" topic. The work is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part explains and describes concepts related to communal politics matter. For example, government municipalities, municipal authorities, community development, municipal management, municipal budget, municipal elections, electoral law etc.

The practical part describes characteristic of Vinařice u Loun village from demographic and socio-economic perspective - according to the current municipal budget

draft, compared to the budget structure with another, equally large municipalities. Furthermore, there has been described a detailed description of local interest and local government, and the last municipal election to municipal council (2014). The main objective is to define the nature of the decision-making process of local government and compare the management of the village from 2000 to the present (2016).

The Master's thesis characterises a case study (as already mentioned in the title of work). For data collection, analysis of documents, interviews and comparison of data were used.

Klíčová slova: Vinařice u Loun, místní samospráva, rozvoj obce, rozpočet obce, polemika v obecní samosprávě, spolek, volební strana, komunální volby

Keywords: Vinařice u Loun, local government, community development, the municipal budget, controversy in municipal government, association, election party, communal election

OBSAH

1	ÚVOD	12
2	CÍLE PRÁCE A METODIKA	13
2.1	CÍLE PRÁCE	13
2.2	METODIKA	14
3	SAMOSPRÁVA A OBEC	15
3.1	HISTORIE KOMUNÁLNÍ POLITIKY V ČR.....	16
3.1.1	<i>Struktura územní samosprávy – osady a obce.....</i>	<i>16</i>
3.1.2	<i>Vývoj územní samosprávy a proměny komunální politiky.....</i>	<i>17</i>
3.2	SOUČASNÁ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA OBCE	18
3.2.1	<i>Působnost obcí.....</i>	<i>19</i>
3.2.1.1	Přenesená působnost	19
3.2.1.2	Samostatná působnost	20
3.2.2	<i>Orgány obce</i>	<i>20</i>
3.2.2.1	Zastupitelstvo obce.....	21
3.2.2.2	Rada obce	23
3.2.2.3	Starosta.....	24
3.2.2.4	Obecní úřad	25
3.2.2.5	Tajemník	26
3.2.3	<i>Rozvoj obce.....</i>	<i>26</i>
3.2.3.1	Místní (lokální) rozvoj	26
3.2.3.2	Endogenní rozvojové potenciály malých obcí	27
3.2.3.3	Kvalita života obyvatel	28
3.2.3.4	Teorie komunit	28
3.2.3.5	Lokální samospráva jako aktér komunitního leadershipu.....	29
3.2.4	<i>Hospodaření obce.....</i>	<i>29</i>
3.2.4.1	Finanční hospodaření ÚSC	29
3.3	ZÁJMOVÁ SAMOSPRÁVA.....	32
3.4	KOMUNÁLNÍ VOLBY	33
3.4.1	<i>Volební systémy</i>	<i>33</i>
3.4.1.1	Volební obvod.....	34
3.4.1.2	Forma kandidatury	35
3.4.1.3	Struktura hlasu	35
3.4.1.4	Volební klauzule	35
3.4.1.5	Volební formule	36
3.5	VOLEBNÍ PRÁVO.....	36
3.5.1	<i>Politické strany.....</i>	<i>37</i>
3.5.2	<i>Kandidátní listiny</i>	<i>37</i>
3.5.3	<i>Volební strana</i>	<i>39</i>

3.5.4	Hlasovací lístky	39
4	VINAŘICE U LOUN	40
4.1	HISTORIE OBCE	40
4.2	CHARAKTERISTIKA OBCE	40
4.3	ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	41
4.3.1	Věková struktura	45
4.4	SOCIOEKONOMICKÉ CHARAKTERISTIKY	47
4.4.1	Struktura obyvatelstva dle vzdělání	47
4.4.2	Struktura obyvatelstva dle národnosti	48
4.4.3	Struktura obyvatelstva dle náboženského vyznání	48
4.4.4	Ekonomická aktivita obyvatel	48
4.5	SLUŽBY A VYBAVENOST OBCE	50
4.6	ZÁJMOVÁ SDRUŽENÍ V OBCI	51
4.6.1	Tělovýchovná jednota Sokol	51
4.6.1.1	Historie	51
4.6.1.2	Současnost	52
4.6.1.3	Akce pořádané TJS	52
4.6.2	Sbor dobrovolných hasičů	53
4.6.2.1	Historie	53
4.6.2.2	Současnost	53
4.6.2.3	Akce pořádané SDH	54
4.6.3	Shrnutí obou spolků	54
5	SOUČASNÁ ZVOLENÁ SAMOSPRÁVA A EKONOMICKÁ STRÁNKA OBCE	55
5.1	OBECNÍ VOLBY DO ZASTUPITELSTVA OBCE V ROCE 2014	55
5.2	OBECNÍ ZASTUPITELSTVO	59
5.2.1	Aktuální žádosti o dotace	59
5.3	SCHVALOVÁNÍ A NAVRHOVÁNÍ INVESTIC	60
5.4	NÁVRH ROZPOČTU OBCE NA ROK 2016	61
5.4.1.1	Příjmy	62
5.4.1.2	Výdaje	63
5.4.2	Porovnání rozpočtu obce 2000 – 2015	66
5.4.3	Srovnání za sledované období	70
5.5	POROVNÁNÍ ROZPOČTU S JINÝMI STEJNĚ VELKÝMI OBCEMI	72
5.5.1	Nejvyšší výdajové položky v oblastech rozpočtu Vinařice x Pochvalov	73
5.5.2	Porovnání rozpočtu za období 2000 – 2010	75
6	ZÁVĚR	79
7	SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY	81
7.1	PRÁVNÍ PŘEDPISY	82

7.2	INTERNETOVÉ ZDROJE	82
7.3	ROZHOVORY	83
8	PŘÍLOHY	84
8.1	POLOSTANDARDIZOVANÉ ROZHOVORY	84
8.1.1	<i>Rozhovor č. 1</i>	84
8.1.2	<i>Rozhovor č. 2</i>	84
8.1.3	<i>Rozhovor č. 3</i>	84
8.1.4	<i>Rozhovor č. 4</i>	85
8.1.5	<i>Rozhovor č. 5</i>	85
8.1.6	<i>Ostatní rozhovory</i>	85
8.1.7	<i>Seznam použitých zkratk</i>	85
9	FOTOGALERIE	87
	Obrázek č. 3-1: Dělení správy	15
	Obrázek č. 9-1: Poloha obce Vinařice u Loun vzhledem ke krajům ČR.....	87
	Obrázek č. 9-2: Kaple sv. Anny na Divicích, na kterou je podána žádost o dotaci.....	87
	Obrázek č. 9-3: Pohled na Vinařický kostel	88
	Obrázek č. 9-4: Cesta do Vinařic ze Středočeského kraje	88
	Obrázek č. 9-5: Místní pošta ve Vinařicích	88
	Graf č. 4-1: Vývoj počtu obyvatel Vinařic v letech 1971 - 2014	43
	Graf č. 4-2: Rozdělení věkových skupin	46
	Graf č. 5-1: Přijaté dotace	70
	Graf č. 5-2: Investiční výdaje	71
	Graf č. 5-3: Vývoj příjmů/výdajů a znázornění schodku/přebytku	72
	Tabulka č. 3-1: Počet obcí v českých zemích	17
	Tabulka č. 3-2: Počet členů zastupitelstva v závislosti na počtu obyvatel	21
	Tabulka č. 3-3: Počty podpisů na peticích	38
	Tabulka č. 4-1: Demografické údaje obce Vinařice v letech 1971 - 2014	42
	Tabulka č. 4-2: Počet obyvatel od roku 1993 - 2010.....	43
	Tabulka č. 4-3: Rozdělení počtu obyvatel dle obecních částí.....	44
	Tabulka č. 4-4: Rozdělení počtu domů v obecních částech.....	44
	Tabulka č. 4-5: Struktura počtu obyvatel dle věku a pohlaví k 31. 12. 2011	45
	Tabulka č. 4-6: Struktura počtu obyvatel dle věku a pohlaví k 31. 12. 2014	45
	Tabulka č. 4-7: Přírůstek obyvatelstva v roce 2014.....	46
	Tabulka č. 4-8: Obyvatelstvo podle stupně vzdělání	47
	Tabulka č. 4-9: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání.....	48
	Tabulka č. 4-10: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity	48
	Tabulka č. 4-11: Nezaměstnanost	49

Tabulka č. 4-12: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle odvětví	50
Tabulka č. 5-1: Počet kandidátních listin a kandidátů v jednotlivých volebních obdobích	56
Tabulka č. 5-2: Volby v obci Vinařice	56
Tabulka č. 5-3: Seznam kandidátních listin.....	57
Tabulka č. 5-4: Kandidátní listina.....	57
Tabulka č. 5-5: Jmenné seznamy volených zastupitelů.....	58
Tabulka č. 5-6: Jmenné seznamy náhradníků.....	58
Tabulka č. 5-7: Daňové příjmy	62
Tabulka č. 5-8: Nedaňové příjmy	62
Tabulka č. 5-9: Přijaté dotace	63
Tabulka č. 5-10: Rekapitulace rozpočtu dle položkových tříd	63
Tabulka č. 5-11: Běžné výdaje	64
Tabulka č. 5-12: Výdaje celkem	64
Tabulka č. 5-13: Aktiva obce Vinařice k 30. 6. 2016.....	65
Tabulka č. 5-14: Pasiva obce Vinařice k 30. 6. 2016	65
Tabulka č. 5-15: Celkové příjmy a výdaje v letech 2000 - 2007	68
Tabulka č. 5-16: Celkové příjmy a výdaje v letech 2008 - 2015.....	69
Tabulka č. 5-17: Významné výdajové položky v oblastech rozpočtu 2000 - 2010.....	76
Tabulka č. 5-18: Celkové výdaje a příjmy za sledované období	78

1 Úvod

V České republice je 6 245 obcí, z čehož 3 522, tedy asi 56 % má méně než 500 obyvatel, a 467 obcí, tedy asi 13 %, má méně než 100 obyvatel. Díky tomuto vysokému procentuálnímu číslu má smysl, se rozvojem v obci s méně než 500 obyvateli zabývat. Vinařice mají aktuálně 229 obyvatel a spadají tedy do skupiny s méně než 500 obyvateli. Není ovšem vyloučeno, že časem spadne do skupiny s méně než 100 obyvateli. Křivka počtu obyvatel je klesající, díky téměř nulové porodnosti a vysoké úmrtnosti.

V takových to menších obcích jsou aktéři místní samosprávy pro rozvoj a fungování obce nejdůležitější. Na jejich fungování v samosprávě má vliv jejich příslušnost v některých z místních spolků, politická příslušnost a vztahy s místními občany. K náboženské víře se hlásí většina lidí nad 60 let, ovšem tyto lidi už do samosprávy většinou nezasahují. Členové zastupitelstva prosazují zájmy obce a jejich obyvatel. V malých obcích si volíme zastupitele, které osobně známe. Tímto může sám volič ovlivnit kvalitu a chod života v dané obci. Nikdy se člověk nezavděčí přáním každého občana. V obci se tedy názory na jednotlivé zástupce místní samosprávy liší.

2 Cíle práce a metodika

2.1 Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí. Výzkum byl zaměřen na vybranou obec Vinařice u Loun ležící v Ústeckém kraji (okres Louny). Vinařice jsou zajímavé vybudováním vodovodu během posledních 8 let. Byla to výrazná investice pro obec, která má rozpočet kolem 2 mil. Kč ročně. Vzhledem k této investici se snížil počet kandidátních listin a formálně vymizela soutěživost v obci.

Cílem práce je v rámci zvoleného tématu:

- 1) Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy.
- 2) Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy.
- 3) Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy v oblasti rozvoje obce.

V rámci řešení práce je možné si položit následující výzkumné otázky.

- 1) Obecně se má za to, že obce velikosti Vinařic, mají relativně malou správní kapacitu. Jak se Vinařicím podařilo zvládnout poměrně velkou investici do vodovodu?
- 2) Funguje zde samospráva či místní politický systém, jako u stejně velkých obcí podle předešlých publikací (např. P. Jüptner – Komunální koalice a politické modely)?

(pozn. Politické strany v malých obcích jsou chápány, jako zdroj konfliktů a politikaření. Nezávislé strany oproti tomu představují pracovitost a schopnost spolupráce. Jakákoliv ideologie bývá chápána jako politikaření a vše je založeno na osobních vztazích, selském rozumu a individuálních či skupinových zájmech).

Práce na podobné téma byla autorkou již obhájena. Jedná se o bakalářskou práci z roku 2013 s názvem Formování orgánů místní samosprávy v obci Vinařice u Loun. Tato práce původní práci dále rozvíjí a rozšiřuje.

2.2 Metodika

Ve výzkumu samosprávy (politiky) na lokální (komunální) úrovni rozhodování se uplatňují dva hlavní směry. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro politiky jako celku. Nezohledňuje však místní specifika. Druhý směr vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení (Balík, 2005, str. 166 - 167). Při vypracování práce byl využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce byla postavena jako případová studie. Mezi hlavní důvody proč byl případ vybrán, patří úspěšné zvládnutí výrazné investice v obci během posledních 8 let, o kterou se zasloužil zejména starosta obce, který kandidoval do zastupitelstva s cílem tuto investici zrealizovat. Vzhledem k zadlužení obce (2008) se během posledních dvou volebních období (2010 – 2014, 2014 – 2018) objevuje jen jedna kandidátní listina v obci, převážně jen se stávajícími zastupiteli.

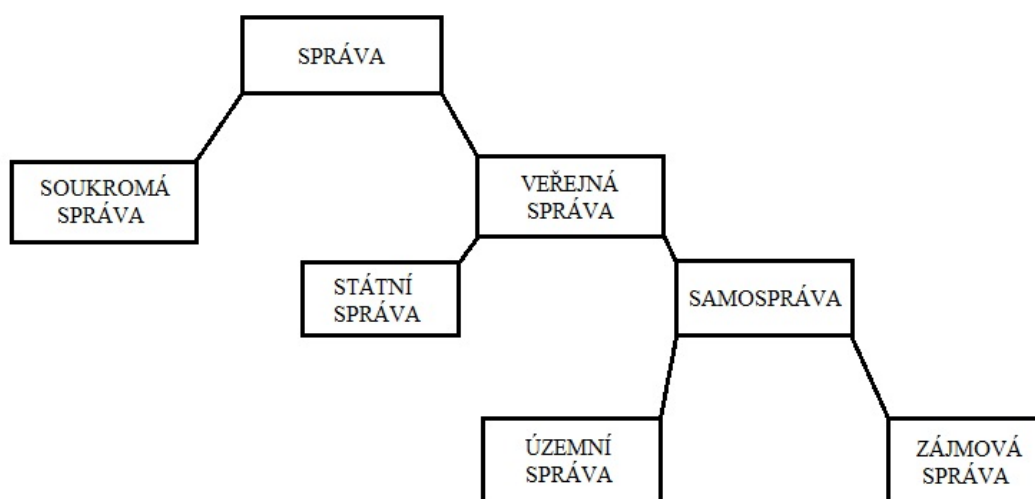
Ke sběru dat byly využity zejména dvě základní techniky, studium dokumentů a dotazování. Mezi studované dokumenty patřily obecní rozpočty, zápisy z jednání zastupitelstev, volební výsledky. Byla použita forma polo standardizovaných rozhovorů. Rozhovory byly založeny na několika standardních otázkách, od kterých se pak odrážel jejich další směr. Celkem bylo dotazováno deset lidí. Dotazování byli dva představitelé ze zastupitelstva obce – starosta obce a předseda výkonného výboru obce. Dále byli dotazováni hlavní představitelé zájmových spolků a jejich členové, účetní obce, bývalý zastupitel obce a dva místní občané. Okruhy otázek se u jednotlivých dotazovaných osob orientovaly k tématu, ke kterému jsou jednotlivci v obci individuálně zainteresováni. Hlavními tématy byly investice, dotace, financování obce, osobní názory na danou problematiku apod. (náměty a otázky jsou součástí přílohy 6.4).

Práce je studie jednoho případu a proto se výsledky šetření nedají zobecnit na všechny obce stejné či podobné velikosti v České republice.

3 Samospráva a obec

V prostředí místní samosprávy se realizuje komunální politika. Je realizovatelná pouze v prostředí státu. S konceptem státu je spojená také veřejná moc. Veřejnou moc definujeme jako schopnost autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech. Stát je tedy prvotním nositelem veřejné moci a svou moc uskutečňuje skrze orgány moci zákonodárné, výkonné a soudní, ale i skrze jiné subjekty. Jakákoliv veřejná moc vykonávaná mimo moc zákonodárnou či soudní je veřejná správa a ta se může realizovat ve třech podobách, státní moc, samospráva či jiná veřejnoprávní korporace (Obrázek č. 1), (Balík, 2009, str. 11).

Obrázek č. 3-1: Dělení správy

Zdroj: Vlastní zpracování (Balík, 2009, str. 11).

Základními prvky samosprávy jsou:

- území nebo činnost, vůči kterým působí
- osoby podřazené samosprávě
- existence samosprávy jako právnické osoby veřejného práva se soustavou samosprávných orgánů
- vlastní hospodaření a rozpočet (Balík, 2009, str. 12).

Podle působnosti dělíme samosprávu na územní a zájmovou.

- Územní samospráva – základním stupněm územní samosprávy je obec, je spojena jistým územím, kdy na jednom místě v tom samém státě může působit i více územních samospráv různých stupňů.
- Zájmová samospráva – je spojena s určitou lidskou činností, většinou výdělečnou. Zájmovou samosprávu můžeme rozlišovat na profesní s nucenou příslušností osob určité profese, na samosprávu bez nucené příslušnosti a na akademickou samosprávu vysokých škol (Koudelka, 2007, str. 20 – 21).

3.1 Historie komunální politiky v ČR

Počátky komunální politiky a zrod územní samosprávy v českých zemích souvisejí s revolucí v roce 1848, která v rakouském císařství uvedla do pohybu proces změn v činnosti i struktuře ve veřejné správě. Před revolucí byla veřejná správa realizována v první instanci orgány nestátními a ve druhé (kraj), třetí (země) a čtvrté (stát) instanci státními úřady (Čopík, 2014, str. 27).

3.1.1 Struktura územní samosprávy – osady a obce

České země se dlouhodobě vyznačují velkým počtem malých sídel (osad). Jedna nebo více osad tvoří obec. Po roce 1848 byl úřední výraz osada stanoven k vyjádření nejnižší správní jednotky. V roce 1960 byl místo pojmu osada zaveden výraz část obce. Obecní zákon z roku 1849 a české obecní zřízení z roku 1864 přiznávaly v letech 1850 – 1941 osadám s vlastním majetkem právo na právní subjektivitu a samosprávu. Pokud se tedy obec skládala z více osad, mohly si jednotlivé osady zřídit vlastní správní orgány. V roce 1850 bylo v Čechách, na Moravě a ve Slezsku přibližně 17 000 osad. V průběhu následujících let docházelo k pozvolnému mírnému poklesu osad, některé ztratily obyvatelstvo a přestaly existovat (důsledek vysídlení, zatopení, těžby). Jiné části postupně splynuly s jinými sídly a byly poté jako samostatně evidované administrativní jednotky zrušeny. Základem místních (politický) obcí se podle prozatímního obecního zákona staly

obvody vyměřené pro účely pozemkové daně (katastrální obce) a nikoliv obvody, jež vznikly vývojem jako místní osídlovací jednotky (dědiny, vesnice, osady).

Počet obcí se v letech 1850 – 1945 pohyboval mezi devíti až dvanácti tisíci. Po druhé světové válce zaniká v souvislosti s odsunem německého obyvatelstva část obcí, ale i osad v pohraničí. Největší pokles počtu obcí nastal v období 1948 – 1989, kdy stát vyvíjel velký tlak na jejich slučování. V roce 1989 bylo v českých zemích pouze 4 120 obcí. Již v roce 1991 vzrostl počet municipalit na 5 768 a na přelomu 20. a 21. století se počet obcí ustálil okolo 6 200. Počátkem roku 2010 bylo v ČR 6 250 obcí, 15 051 osad (části obcí) a 13 027 katastrů (Tabulka č. 3-1), (Čopík, 2014, str. 17 – 18).

Tabulka č. 3-1: Počet obcí v českých zemích

Rok	Počet			Průměrný počet obyvatel na	
	Obcí	Osad	Obyvatel	Jednu obec	Jednu osadu
1869	9 594	17 252	7 621 086	794	442
1900	10 902	16 919	9 374 028	860	554
1921	11 436	16 705	10 009 480	875	599
1930	11 796	16 582	10 674 240	905	644
1950	10 877	16 086	8 896 086	818	553
1961	7 557	15 360	9 571 531	1 267	623
1970	7 308	15 210	9 807 696	1 342	644
1980	4 571	14 945	10 291 927	2 252	689
1991	6 097	14 922	10 302 215	1 690	690
2001	6 248	15 079	10 230 060	1 637	678
2010	6 250	15 051	10 560 813	1 681	698

Zdroj: Čopík, 2014, str. 18.

3.1.2 Vývoj územní samosprávy a proměny komunální politiky

Od počátku městského zřízení se ve správě měst, zejména královských a věnných, rozvíjely již určité samosprávné prvky. Konšelé reprezentovali samosprávu a tvořili

městskou radu, v jejímž předsednictví se střídali. Konšelé byli voleni městskou komunitou patriciátu a byli potvrzováni pánem města. Zásadním způsobem ovlivnily podobu městské samosprávy reformy Josefa II. Městské rady byly nahrazeny tzv. regulovanými magistráty, které se sestávaly z radních. Ve venkovských obcích a poddanských městech byla před rokem 1848 role samosprávy velmi omezena. Hlavní představitelé vesnické samosprávy byli rychtáři, Ti byli v závislém postavení vůči majitelům panství. Vrchnostenské úřady zajišťovaly hospodářskou činnost velkostatku a zároveň policejní, soudní a správní agendu v první instanci. Vesnické obce tak neměly samostatné funkce. Všichni obyvatelé byli svoláváni pouze příležitostně a to jen k publikování závažnějších vrchnostenských nařízení (Čopík, 2014, str. 27 – 28).

V roce 1848 bylo zrušeno poddanství i vrchnostenská správa. První obecný zákon byl obsažen ve Stadionově ústavě 4. března roku 1849. První legislativní úprava byla vyhlášena dne 17. března v 1849. Zákon byl uveden větou: „Základem svobodného státu je svobodná obec“. V roce 1850, kdy byla zavedena obecní samospráva, dostaly venkovské obce a města možnost se samostatně rozvíjet. Jejich představitelé se řídili danými zákonnými normami a vlastními potřebami obce, ovšem bez jakéhokoliv vlivu zvenčí. Zákon rozeznával tři druhy obcí: místní, okresní a krajské (Čopík, 2014, str. 28).

3.2 Současná územní samospráva obce

Pojem územní samospráva obce v českém prostředí je chápáno, jako oprávnění obce samostatně obstarávat určitý okruh svých záležitostí relativně nezávisle na státu. Obecní samospráva realizuje vlastní samosprávnou moc, při výkonu své moci spravuje sama sebe. K tomuto účelu si zřizuje vlastní samosprávné orgány. Potřebnost územní samosprávy je podpořena principem subsidiarity, který zajišťuje řízení na nejnižším stupni správy (Balík, 2009, str. 12).

V moderních státech rozlišujeme obvykle tři možné typy obecních zřízení:

- Plná samospráva (anglický model) – veškerá veřejná správa je vykonávána jako samospráva, která podléhá kontrole parlamentu. Realizuje se především v anglosaských zemích.

- Oddělená státní správa a samospráva (francouzský model) – na jednom území existuje zvláštní orgán samosprávný a zvláštní orgán státní. Poprvé se uplatnil ve Francii.
- Smíšená veřejná správa (německý model) – některé úkoly státní správy jsou v tzv. přenesené působnosti přeneseny na orgány územní samosprávy. V těchto úkolech orgány samosprávy jednají jako orgány státní správy řízené nadřízenými státními orgány. Tímto stát využívá existující infrastrukturu místní samosprávy. Tento model se rozvinul především v Německu.

Německý model využívá celá střední Evropa, tedy i Česká republika. V tomto případě dochází k odlišení dvojí věcné působnosti obcí: přirozené a přenesené (Balík, 2009, str. 13).

3.2.1 Působnost obcí

Působnost je oblast činnosti subjektu veřejné správy v rámci:

- určitého území – prostorová působnost
- určitého času – časová působnost
- určitého okruhu osob – osobní působnost
- určitých společenských vztahů – věcná působnost

Vlastní náplň obce, co obec běžně dělá, se řadí do věcné působnosti. Realizuje se jako samospráva – samostatná (přirozená) působnost a jako přenesená státní správa – přenesená působnost.

3.2.1.1 Přenesená působnost

Na plnění úkolů v přenesené působnosti je obcím zasílán příspěvek ze státního rozpočtu. Představuje tedy výkony státní správy, které vykonávají orgány obce (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Při výkonu přenesené působnosti se orgány obce řídí zákony a právními předpisy při vydávání nařízení obce. Může se také řídit usnesením vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů či rozhodnutím krajského soudu. Pomoc ve věcech působnosti vykonává krajský úřad vůči orgánům obcí (Čmejrek, Kopřiva, 2014, str. 37).

3.2.1.2 Samostatná působnost

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny státu, krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce.

Do samostatné působnosti patří podle zákona o obcích především následující záležitosti:

- program rozvoje územního obvodu obce
- vydávání obecně závazných vyhlášek
- návrhy změn katastrálního území
- místní referendum
- vydávání obecně závazných vyhlášek
- ustanovování orgánů samosprávy
- spolupráce s jinými obcemi
- hospodaření obce – hospodaření s financemi
- rozpočet obce – finanční plán na určitý kalendářní rok
- závěrečný účet obce – údaje o ročním hospodaření

3.2.2 Orgány obce

Obec jakožto veřejnoprávní korporace může navenek jednat jen prostřednictvím svých orgánů. Ústava ČR zná pouze zastupitelstvo. Zákon o obcích rozlišuje zastupitelstvo obce, radu obce, starostu, obecní úřad, zvláštní orgány obce a také komise. Zcela specifickým orgánem je správce obce (Balík, 2009, str. 66).

3.2.2.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je základním orgánem obecní samosprávy, protože o jeho složení rozhodují přímo občané v obecních volbách. Počet členů zastupitelstva se stanovuje na základě počtu obyvatel (Tabulka č. 3-2).

Tabulka č. 3-2: Počet členů zastupitelstva v závislosti na počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet zastupitelů
Do 500	5 – 15
500 – 3 000	7 – 15
3 000 – 10 000	11 – 25
10 000 – 50 000	15 – 35
50 000 – 150 000	25 – 45
Nad 150 000	35 – 55

Zdroj: Vlastní zpracování. Zákon o obcích 128/2000 Sb., o obcích [online]).

Podle původního znění zákona č. 128/2000 Sb. mohlo mít zastupitelstvo v nejmenších obcích do 500 obyvatel nejvýše devět členů. To ovšem znamenalo, že si tyto obce nemohly zřídit radu, protože počet členů rady nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva a rada se nevolí v obcích, v nichž zastupitelstvo má méně než 15 členů. Proto bylo novelizací zákona o obecním zřízení nejmenším obcím umožněno volit patnáctičlenné zastupitelstvo (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 39).

Zastupitel má tři základní práva:

- Právo iniciativy – umožňuje předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednání.
- Právo interpelace – umožňuje vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy a na předsedy výborů. Písemnou odpověď musí obdržet do 30 dnů.
- Právo informace – právo požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jeho funkce. I zde platí stejný časový limit – informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů (Balík, 2009, str. 68).

Povinnosti zastupitele:

- Člen zastupitelstva obce je povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě zasedání jiných orgánů obce, je-li jejich členem, plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce a jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce.
- Člen zastupitelstva obce, u něhož skutečnosti nasvědčují, že by jeho podíl na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce mohl znamenat výhodu nebo škodu pro něj samotného nebo osobu blízkou (střet zájmů), je povinen sdělit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánů obce, který má danou záležitost projednávat. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 40).

Zastupitelstvo rozduje ve věcech samostatné působnosti. V případě, že není zřízena rada obce, vydává zastupitelstvo nařízení obce (Balík, 2009, str. 69).

Pouze a jedině zastupitelstvu je vyhrazeno:

- schvalovat program rozvoje obce
- schvalovat rozpočet a závěrečný účet obce
- zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce
- zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny
- vydávat obecně závazné vyhlášky obce
- rozhodovat o vyhlášení místního referenda
- zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce
- volit starostu, místostarostu a další členy rady a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady
- stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva
- plnit úkoly stanovené zvláštním právním předpisem

Zastupitelstvo obce jako orgán, který má přímý mandát od voličů, ovlivňuje rozhodujícím způsobem podobu dalších orgánů obce. Proto je zastupitelstvu obce vyhrazeno volit z řad členů zastupitelstva starostu, místostarostu a další členy rady obce a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady obce, zřizovat a rušit výbory, volit jejich

předsedy a další členy a odvolávat je z funkce. Zastupitelstvo obce se schází dle potřeby. Nejméně však jedenkrát za tři měsíce. Zasedání zastupitelstva obce svolává a řídí starosta. Zastupitelstvo obce je schopno se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva obce.

Zasedání zastupitelstva obce je veřejné. Obecní úřad informuje o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce. Informace vyvěsí na úřední desce obecního úřadu alespoň sedm dní před zasedáním zastupitelstva. O průběhu zasedání zastupitelstva obce se pořizuje zápis, který podepisuje starosta nebo místostarosta. V zápise se vždy uvede počet přítomných členů zastupitelstva obce, schválení porad jednání zastupitelstva obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. Zápis je nutné pořídit do deseti dnů po skončení zasedání, musí být uložen na obecním úřadu k nahlédnutí (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 42 – 43).

Zastupitelstvo obce může zřídit své iniciativní a kontrolní orgány v podobě výborů. Zastupitelstvo má vždy povinnost zřídit dva výbory – kontrolní a finanční. V obcích, kde žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů hlásící se k jiné národnosti, je zastupitelstvo povinné zřídit výbor pro národnostní menšiny. Předsedou výboru musí být vždy zastupitel. Počet členů výboru musí být lichý. Výbor plní úkoly, které mu svěřilo zastupitelstvo a ze své činnosti se mu také odpovídá. Výbory musí být nejméně tříčlenné, jejich členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoby, které zabezpečují územní a rozpočtové práce na obecním úřadu (Balík, 2009, str. 78).

3.2.2.2 Rada obce

Základní charakteristikou rady obce je skutečnost, že je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti. Jde o orgán, který je za výkon své práce odpovědný zastupitelstvu. Členy rady jsou z titulu své funkce starosta, místostarosta a radní. Všichni jsou voleni z řad členů zastupitelstva. Počet členů rady je vždy lichý. Nesmí překročit jednu třetinu počtu členů zastupitelstva, v rozmezí 5 – 11 členů. Rada se usnáší nadpoloviční většinou všech členů rady. V obcích se zastupitelstvem menším než 15 členů se rada obce nezřizuje. V takovém případě téměř všechny její funkce vykonává starosta (Balík, 2009, str. 72).

Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Radě obce je vyhrazeno:

- vydávat nařízení obce
- stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního úřadu
- kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce
- plnit vůči právnickým osobám a organizačním složkám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem obce
- na návrh tajemníka obecního úřadu jmenovat a odvolávat vedoucí odborů obecního úřadu v souladu se zvláštním zákonem
- zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 44 – 45).

I rada obce si může zřídit své iniciativní a kontrolní orgány v podobě komisí. V obcích, kde není ustanovena rada, zřizuje komise starosta. Na členy a strukturu komisí neklade zákon žádné požadavky (Balík, 2008, str. 78).

3.2.2.3 Starosta

Nejviditelnějším orgánem obecního zřízení je starosta. Zastupuje obec navenek, ale sám o sobě je spíše orgánem bez pravomocí. Nemá totiž povahu statutárního orgánu, je součástí rady. Starosta musí úkony vyžadující schválení zastupitelstvem nebo radou činit až po jejich schválení. Jestli tak neudělá, jsou neplatné a starosta se vystavuje nebezpečí trestněprávní a občanskoprávní odpovědnosti. Starostu i místostarostu volí ze svých řad zastupitelstvo absolutní většinou všech zastupitelů a jemu se také ze své funkce zodpovídají. Na rozdíl od řadového zastupitel musí být starosta i místostarosta občanem České republiky (Balík, 2009, str. 74 – 75).

Starostovy pravomoci jsou následující:

- jmenuje a odvolává se souhlasem ředitele krajského úřadu tajemníka obecního úřadu
- plní úkoly zaměstnavatele vůči zaměstnancům obce a stanoví jim plat
- odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce
- zpravidla svolává a řídí zasedání zastupitelstva i rady
- rozhoduje o vyloučení členů komise z projednávání a rozhodování věcí ve správním řízení z důvodu podjatosti
- odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce
- zřizuje v zákonem stanovených případech pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány, jež nejsou součástí obecního úřadu, jmenuje a odvolává jejich členy (Zákon 128/2000 Sb., o obcích [online]).

3.2.2.4 Obecní úřad

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu je starosta. Rada obce může zřídit pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu odbory a oddělení, v nichž jsou začleněni zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu.

Obecní úřad v oblasti samostatné působnosti:

- plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo obce
- pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti
- rozhoduje v případech stanovených zákonem o obecním zřízení nebo zvláštním zákonem

Obecní úřad dále vykonává přenesenou působnost s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce. V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností se zřizuje funkce tajemníka obecního úřadu, který je zaměstnancem obce. Funkci tajemníka obecního úřadu si mohou zřídit i ostatní obce. Tajemník obecního úřadu nesmí vykonávat funkce v politických stranách a politických hnutích (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 47).

3.2.2.5 Tajemník

Tajemník obecního úřadu je odpovědný za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné i přenesené působnosti starostovi. Není-li v obci tato funkce zřízena, plní jeho úkoly starosta. Tajemník obecního úřadu se zúčastňuje zasedání zastupitelstva obce a schůzí rady obce s hlasem poradním.

Tajemník:

- plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele
- zajišťuje výkon přenesené působnosti s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny radě obce nebo zvláštnímu orgánu obce
- vydává spisový řád, skartační plán a pracovní řád obecního úřadu
- plní úkoly uložené mu zastupitelstvem obce, radou obce nebo starostou
- stanoví podle předpisů platy všem zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 47).

3.2.3 Rozvoj obce

Pojem rozvoj má výrazně hodnotící zabarvení. Dosahování rozvoje je považováno za žádoucí stav.

Pod pojmem rozvoj se rozumí pohyb žádoucím směrem, obecně pozitivní sociální změna. Rozlišuje se kvantitativní (ekonomický či demografický růst) a kvalitativní rozvoj (dosažení kvality jevu). Při důsledném pohledu je toto rozlišení sporné. Nárůst kvantitativního jevu zpravidla mění i jeho kvalitu (Bernard, 2010, str. 17)

3.2.3.1 Místní (lokální) rozvoj

Pod širším názvem ho známe, jako územní rozvoj. Tento pojem je často používán ve veřejné správě a objevuje se v názvech celostátních institucí – Ministerstvo pro místní rozvoj, Ústav územního rozvoje.

Obecně je definován rozvoj, jako pozitivní sociální změna. Otázka je jestli rozvoj obce vnímá, jako pozitivní změnu i její občané. Pro koho jsou změny přínosem a pro koho

jsou ztrátou? Velká míra změn v lokalitě sama patří k rizikovým faktorům a bývá obyvateli hodnocena negativně

Významným přístupem k lokálnímu (a obecněji též regionálnímu) rozvoji je přístup ekonomický. Rozvoj pak znamená především zvyšování konkurenceschopnosti a výkonnosti regionální či lokální ekonomiky. Mezi základní využívané ukazatele ekonomického rozvoje patří míra nezaměstnanosti, HDP na hlavu, ekonomický agregát, výše mezd (Bernard, 2010, str. 17).

3.2.3.2 Endogenní rozvojové potenciály malých obcí

Endogenní rozvoj můžeme vidět na demografickém nárůstu počtu obyvatel v obci. Má charakter kvantitativního rozvoje, ale velmi často přináší kvalitativní změnu sociálního prostředí v obci. Tato změna může být hodnocena z pohledu skupin obyvatel obce různě. Stejná situace nastává při hodnocení rozvoje lidského kapitálu. Jeho kvantitativní rozvoj je vždy zároveň rozvojem kvalitativním, vnáší do prostředí novou kvalitu.

Navíc je vhodné uvažovat o ekonomickém rozvoji především ve větších prostorových jednotkách, než jsou jednotlivé malé obce. Malé obce jsou funkčně nekomplexní a zejména jejich ekonomická funkce je výrazně oslabená.

Komplexní postižení problematiky malých obcí je věnováno v analýze periferních území. Periferní území v tomto pohledu jsou území vyznačující se vysokým podílem venkovského osídlení, malou hustotu zalidnění a mimo ekonomicky využívané oblasti. Periferie se vymezuje pomocí ekonomických, demografických, vzdělanostních charakteristik. Periferie jsou takovým územím, jehož obyvatelé jsou ohroženi sociální exkluzí. Periferní území se lokalizují především na hranicích zejména krajů, ale také některých okresů.

Do vymezení mnohostranného místního rozvoje můžeme zahrnout kromě ekonomického rozvoje např. populační vývoj, bydlení, vybavenost obytného území, infrastrukturu, dopravu, rekreaci, sociálně – ekonomické podmínky, kulturněhistorické dědictví, tvorbu a ochranu prostředí včetně urbanismu. V dimenzi ekonomické hraje důležitou roli zaměstnanost, mnohem méně podstatnou roli má počet pracovních míst v jednotlivých obcích. Důležitou roli hrají populační vývoj, kvalita bydlení a vybavenost obytného území. Především takovými službami a zařízeními, které občané využívají

každodenně a pravidelná dojíždka je pro ně komplikovaná. V malých obcích z hlediska infrastruktury se můžeme zaměřit na existenci a kvalitu silnic a základních inženýrských sítí. V podmínkách malých vesnic se situace týká kvality dopravního spojení v obci a jejího napojení na okolní střediska a sídla veřejnou a soukromou dopravou. Kulturněhistorické dědictví a tvorba či ochrana krajiny jsou důležitými rozvojovými dimenzemi v malých obcích. Mohou výrazně ovlivňovat kvalitu života obyvatel (Bernard, 2010, str. 18 – 19).

3.2.3.3 Kvalita života obyvatel

Důležitým pojmem v problematice lokálního rozvoje je kvalita života obyvatel. Vzhledem k obytné funkci u většiny malých obcí je jejich rozvoj spojen s prvky, které zvyšují kvalitu života místních obyvatel. Lokální rozvoj jako proces, v němž dochází ke zvyšování kvality života místních obyvatel v různých oblastech, se označuje pojmem „community vitality“. Pojem zahrnuje kvalitu bydlení v obci, ekonomické podmínky a celkovou atraktivitu obce pro její obyvatele. Jednak zdůrazňuje obytné funkce lokality a zahrnuje i subjektivní hodnocení charakteristik obce. Ještě dále v tomto ohledu jdou přístupy, které namísto více či méně objektivně měřitelného rozvoje v obcích zkoumají jako základní aspekt situace v obcích kvalitu života jejich obyvatel nebo spokojenost obyvatel s obcí – „community satisfaction“. Důraz je zde kladen na co nejvšestrannější pojetí různých aspektů života v obci, včetně kvality mezilidských vztahů a rovněž na významné zapojení subjektivních indikátorů (Bernard, 2010, str. 19).

3.2.3.4 Teorie komunit

Pojem komunita nabývá v sociálních vědách různorodých významů. Zdůrazňují se zejména tři následující složky pojmu: společné území, interpersonální vztahy, sociální interakce. Definice komunity obyvatel společného území, a definice komunity jako interakčního pole můžeme nicméně vnímat jako do jisté míry konkurenční. Předpoklad, že interakční pole se překrývají s konkrétními lokalitami, totiž v moderní společnosti v mnoha případech neplatí, nicméně připomíná, že i přes značnou míru horizontální mobility a existenci kontaktů mezi lidmi z různých lokalit stále platí, že většina lidí tráví většinu svého života v lokalitě, kde bydlí a přirozeně zde vstupuje do interakcí s ostatními. Sdílená

lokalita tedy nabízí důležitou podmínku pro rozvoj komunity. Společné lokality jsou výchozím bodem, od kterého se odvíjí analýza sociálních interakcí obyvatel, která dokáže určitě do jaké míry je v lokalitě komunita rozvinutá (Bernard, 2010, str. 22).

3.2.3.5 Lokální samospráva jako aktér komunitního leadershipu

Každá lokální komunita tvořící malou obec disponuje v České republice vlastní zvolenou samosprávou. Členové samosprávy mají jakožto představitelé veřejného dění v obci, výhodné podmínky k tomu, aby se stali hlavními představiteli komunitního leadershipu. Znamenalo by to, že samospráva se stává důležitým uzlem v komunikační síti jednotlivých aktérů v lokalitě, snaží se generalizovat jejich zájmy a budovat konsenzus pro kolektivní cíle komunity. Jednoznačně dominantní figurou samosprávy bývá starosta, právě u něj lze tedy předpokládat dobré podmínky pro rozvoj této role. Role v samosprávě lze ovšem vykonávat různým způsobem (Bernard, 2010, str. 23).

3.2.4 Hospodaření obce

Majetek obce musí být využíván hospodárně a účelně. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku a vede účetnictví dle zákona o účetnictví. Majetek obce musí být chráněn a obec je povinna ho chránit před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody (Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích [online]).

3.2.4.1 Finanční hospodaření ÚSC

Mezi hlavní nástroje finančního hospodaření územních samosprávných celků a svazků obcí patří roční rozpočet a rozpočtový výhled. Dále obce vedou účetnictví dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů [online]).

Rozpočet územních samosprávných celků, nebo-li finanční plán, kterým se řídí financování činnosti územního samosprávného celku, vychází ze zpracování rozpočtového výhledu. Rozpočet se zpravidla sestavuje jako vyrovnaný, nebo přebytkový, pokud některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech. Schodkový rozpočet

může být pouze tehdy, že schodek bude možné uhradit - finančními prostředky z minulých let, nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo příjmem z prodeje komunálních dluhopisů územního samosprávného celku. Kladný zůstatek finančních prostředků rozpočtového hospodaření běžného roku se převádí k použití v dalším roce, a to ke krytí rozpočtových výdajů, anebo se převádí do peněžních fondů. Schodek hospodaření se uhrazuje z finančních prostředků z minulých let nebo se kryje z návratných zdrojů splatných z rozpočtu v následujících letech (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů [online]).

Obsahem rozpočtu jsou příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud není uvedeno, že probíhají mimo rozpočet, to jsou operace, které se týkají cizích prostředků a sdružených prostředků. Podnikatelská činnost územního samosprávného celku nebo svazku obcí se sleduje mimo rozpočtové příjmy a výdaje. Její výsledek se promítne do rozpočtu a je součástí závěrečného účtu územního samosprávného celku nebo svazku obcí (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů [online]).

Rozpočtový výhled slouží, jako pomocný nástroj pro střednědobé finanční plánování rozvoje hospodářství. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. U dlouhodobých závazků se uvedou jejich dopady na hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí po celou dobu trvání závazku (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů [online]).

Peněžní fondy mohou být zřizovány pro konkrétní účely nebo bez účelového určení. Zdrojem takových fondů jsou zejména přebytky hospodaření z minulých let, příjmy běžného roku, které nejsou určeny k využití v běžném roce nebo převody prostředků z rozpočtu během roku do účelových peněžních fondů (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů [online]).

Příjmy rozpočtu obce jsou tvořeny zejména příjmy z:

- vlastního majetku a majetkových práv
- z výsledků vlastní činnosti

- hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila
- vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce
- příjmy z místních poplatků podle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- výnosy daní nebo podíly na nich podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územních samosprávných celků a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)
- dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů
- dotace z rozpočtu kraje
- prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce
- přijaté peněžité dary a příspěvky
- jiné příjmy (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů [online]).

Výdaje rozpočtu obce se hradí zejména:

- závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj
- výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem
- závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost
- úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů
- výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům

- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů [online]).

Obec požádá o přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok příslušný krajský úřad, anebo zadá přezkoumání auditorovi nebo auditorské společnosti, pokud tak neudělá, přezkoumá hospodaření obce příslušný krajský úřad. Náklady na přezkoumání hospodaření obce auditorem si hradí sama obec. Závěrečný účet spolu se zprávou o výsledcích přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok projedná zastupitelstvo obce do 30. června následujícího roku a přijme příslušná opatření k nápravě nedostatků (Zákon 128/2000 Sb., zákon o obcích [online]).

Sestavování rozpočtu a závěrečného účtu obce a hospodaření s prostředky tohoto rozpočtu se řídí zákonem 250/2000 Sb., zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (Zákon 128/2000 Sb., zákon o obcích [online]).

3.3 Zájmová samospráva

Do zájmové správy obce patří občanská sdružení, spolky či jiné subjekty se stejným zájmem, které mají právo rozhodovat o vlastních záležitostech (Brokl, 1997, str. 152).

Od politických stran se občanská sdružení odlišují tím, že zdůrazňují své mimopolitické postoje (Brokl, 1997, str. 80).

Je to nejrozšířenější typ organizací, ve kterém se lidé sdružují za účelem reprezentace nejrůznějších zájmů (Brokl, 1997, str. 152).

Občanské sdružení je nevládní nezisková organizace s právní formou a registruje se u Ministerstva vnitra České republiky (Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů [online]).

K 31. 12. 2013 bylo v evidenci Ministerstva vnitra podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů 85 958 občanských sdružení a 27 325 organizačních jednotek občanských sdružení (Ministerstvo vnitra České republiky, [online]).

Vzniká předložením dvou provedení stanov. Stanovy jsou základní ustavující dokument, ve kterém je sepsán účel sdružení, hlavní cíle a všichni členové výboru. Při založení není potřeba žádný minimální vklad. Nejvyšší orgán občanského sdružení je valná hromada. Stanovy Ministerstvu vnitra České republiky předkládá přípravný výbor, musí mít minimálně tři a maximálně pět členů, z nichž musí být alespoň jedna osoba zletilá. Příjmy občanského sdružení tvoří vlastní zisky z podnikání a příspěvky sponzorů či jejich vlastních členů. Zánik sdružení má podobu rozpuštění organizace, rozhodnutí o jeho zrušení Ministerstvem vnitra České republiky nebo sloučení s jiným občanským sdružením (Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů [online]).

3.4 Komunální volby

Nezbytnou podmínkou funkčnosti voleb je politická pluralita a svoboda volby. Je nezbytné aby, existovala možnost výběru mezi více stranami a kandidáty. V případě České republiky vznikají problémy v malých obcích, kde do zastupitelstev kandiduje příliš málo kandidátů a volebních stran (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 52).

Funkční období zastupitelstev obcí je čtyřleté a vyhláshuje je prezident republiky, nejpozději 90 dnů před jejich konáním (Zákon č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí[online]).

3.4.1 Volební systémy

Termín volební systémy se zpravidla označuje metoda převádění vůle voličů do podoby voleného zastupitelského orgánu. Zákon, kterým se volby řídí, se ovšem neomezuje jen na tuto metodu, ale upravuje celý volební proces, včetně zpracování a kontroly seznamů voličů, zřízení volebních orgánů, sestavení kandidátních listin, organizace vlastního hlasování občanů, vyhlášení volebních výsledků atd. Sčítání hlasů a jejich převádění na mandáty se nazývá volební procedurou. Pokud jde o pojem volební systém, můžeme ho chápat v užším slova smyslu jako princip, na němž je založeno převádění hlasů na mandáty. V širším slova smyslu vystihuje volební systém komplexní podobu volebního mechanismu a zahrnuje jeho základní komponenty jako volební obvod,

formu kandidatury, strukturu hlasu, volební klauzuli a volební formulí (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 52).

Pokud jde o volební systémy v užším slova smyslu, používají se dva základní volební principy, většinový a proporcionální, jež se liší především konstrukcí volebních obvodů. Zatímco většinové systémy jsou založeny na jednomandátových volebních obvodech, systémy proporcionální používají obvody vícemandátové. Ve většinových systémech je tolik volebních obvodů, kolik se volí mandátů. Voliči si vybírají mezi jednotlivými kandidáty a ten z nich, který dostane určenou většinu hlasů (relativní nebo absolutní), získá v daném volebním obvodu mandát. V proporcionálních systémech si voliči nevybírají mezi jednotlivými kandidáty, ale mezi kandidátními listinami. V praxi to zpravidla znamená vybírat mezi politickými stranami (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 52 – 53).

Volební systémy založené na většinovém principu mají řadu předností. Především je to jednoduchost, vysoká personalizace volby a úzké sepětí zvoleného zastupitele s volebním obvodem a jeho voliči (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 53).

3.4.1.1 Volební obvod

Obec primárně tvoří jeden více mandátový volební obvod. Ve venkovských obcích může mít zastupitelstvo 5 až 15 členů. Volební zákon povoluje vytvořit volební obvody v obcích s nejméně 10 volenými zastupiteli, tedy i v malých obcích lze teoreticky vytvářet volební obvody, přičemž ve vytvořeném volebním obvodě se volí nejméně 5 členů zastupitelstva (Balík, 2009, str. 94).

U volebního obvodu je nejdůležitější jeho velikost, která se neměří územní rozlohou nebo počtem obyvatel či voličů, ale počtem mandátů přidělovaných v daném obvodu (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 54).

Se zmenšováním volebního obvodu se proporcionalita naopak snižuje, přičemž za kritickou hranici se pokládají volební obvody se zhruba pěti mandáty. Pod touto hranicí se již projevuje silná disproporcionalita (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 54).

3.4.1.2 Forma kandidatury

V případě komunálního volebního systému se jedná o otevřené kandidátní listiny. Volič má tedy možnost hlasovat pro konkrétní kandidátní listinu, jednotlivé kandidáty nebo kombinovat hlasování pro kandidáty z různých kandidátních listin (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 60).

Forma kandidatury závisí na typu volebního obvodu. V jednomandátových volebních obvodech se používá personální kandidatura. Volič se v takovém případě rozhoduje mezi jednotlivými kandidáty. Volba má vysoce personalizovaný charakter, i když volič přirozeně bere v úvahu rovněž stranickou orientaci kandidátů (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 55).

Rozlišujeme mezi třemi základními typy kandidátních listin: přísně vázané, vázané a otevřené (volné).

3.4.1.3 Struktura hlasu

Volič má k dispozici vícenásobný hlas, takže může zvolit tolik kandidátů, kolik členů zastupitelstva obce má být zvoleno (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 62).

Volič svým hlasem vyjadřuje své politické názory a preference ve vztahu k nabízeným politickým alternativám. Struktura hlasu úzce souvisí s formou kandidatury. Obecně rozlišujeme mezi hlasem jediným a vícenásobným. Tím získáváme různé varianty struktury hlasu (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 56).

Vícenásobný hlas se používá při volbách do zastupitelstev obcí (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 56 – 57).

3.4.1.4 Volební klauzule

Volební klauzule, někdy označována jako klauzule uzavírací, je uměle stanovený práh pro vstup do zastupitelského orgánu, resp. do skrutinia, v němž se rozdělují mandáty (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 57).

V případě České republiky se uzavírací klauzule používá ve všech typech voleb založených na poměrném zastoupení, tedy ve volbách do poslanecké sněmovny,

Evropského parlamentu, v krajských volbách i ve volbách obecních. Ve všech uvedených případech je umělý práh nastaven na stejnou úroveň. Ve volbách obecních se může volební klauzule snižovat v zájmu zachování politické soutěže. Kromě toho se v obecních volbách uzavírací klauzule přepočítává podle počtu místních kandidátních listin. Klauzule ve výši 5% tak platí jen pro zcela zaplněné kandidátní listiny (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 57).

3.4.1.5 Volební formule

Volební formule, je způsob převádění odevzdaných hlasů na mandáty. Odborná literatura přes některé rozdíly dělí volební formule na volební kvóty a volební dělitele (Balík, 2009, str. 101).

Volební kvóty, i když se navzájem v určitých aspektech liší, v podstatě představují počet hlasů potřebných pro získání mandátu (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 68).

Volební dělitel vychází z předpokladu, že na získání křesla by měl mít nárok ten subjekt, který vykazuje nejvyšší průměr hlasů na mandát (Balík, 2009, str. 101).

3.5 Volební právo

V České republice má volební právo následující atributy:

- všeobecné (právo volit mají všechny osoby, které dosáhly potřebného věku a jsou právně způsobilé)
- rovné (každý hlas má stejnou váhu)
- přímé (přímá volba bez zprostředkovatelů)
- vykonávané tajným hlasováním (Zákon č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí [online]).

Volební právo volit do zastupitelstva obce, má občan obce pokud jde, o státního občana České republiky, který alespoň v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci, přihlášen k trvalému pobytu a státní občan jiného státu, který v den voleb, a konají-li se volby ve dvou

dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci, přihlášen k trvalému pobytu a jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv (Zákon č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí [online]).

Právo být volen, respektive stát se členem zastupitelstva obce má každý volič, u kterého není překážka ve výkonu volebního práva; a je přihlášen k trvalému pobytu v obci. Funkce člena zastupitelstva obce, je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem této obce, zařazeným do obecního nebo městského úřadu této obce; dále je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do pověřeného obecního úřadu nebo krajského nebo finančního úřadu (Zákon č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí [online]).

3.5.1 Politické strany

Politickou stranu lze charakterizovat několika vlastnostmi např. snahou o získání politické moci ve volbách, jako dobrovolnou, otevřenou a trvalou organizací a společnými zájmy jejích členů (Fiala, Strmiska, 2009, str. 32 – 34).

Klíčová funkce politických stran spočívá ve zprostředkování mezi občany a politickou mocí. Současně jsou politické strany hlavním prostředkem participace občanů na demokratickém procesu, a to nejen ve smyslu, že strany se ve volbách ucházejí o přízeň občanů a ti si mezi nimi vybírají. Politické strany představují důležitý nástroj integrace společnosti a ve svém souhrnu odrážejí politickou vůli lidu (Balík, 2009, str. 65).

3.5.2 Kandidátní listiny

Kandidátní listiny pro volby do zastupitelstva obce mohou podávat volební strany, přičemž může podat pro volby do téhož zastupitelstva obce pouze jednu kandidátní listinu. Pokud se volí do téhož zastupitelstva obce ve dvou nebo více volebních obvodech, může volební strana podat kandidátní listinu v každém volebním obvodu (Zákon č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí [online]).

Tvoří-li volební stranu nezávislý kandidát nebo sdružení nezávislých kandidátů, připojí volební strana ke kandidátní listině petici podepsanou voliči podporujícími její

kandidaturu. V záhlaví petice a na každé její další straně musí být uveden název volební strany, název zastupitelstva obce, do kterého volební strana kandiduje, a rok konání voleb. Vedle podpisu voliče musí být uvedeno jeho jméno, příjmení, datum narození a místo, kde je přihlášen k trvalému pobytu, jinak tento hlas pro podporu volební strany nelze započítat. Nezapočítávají se také podpisy kandidátů samých. (Tabulka č. 3-3), (Zákon č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí [online]).

Tabulka č. 3-3: Počty podpisů na peticích

Obec, městská část, městský obvod, popřípadě volební obvod	Potřebné počty podpisů voličů zapsaných v seznamech	
	pro nezávislé kandidáty	pro sdružení nezávislých kandidátů
	z počtu obyvatel obce, městské části, městského obvodu, popřípadě volebního obvodu	
do 500 obyvatel	5 %	7 %
nad 500 do 3000 obyvatel	4 %, nejméně 25	7 %
nad 3000 do 10 000 obyvatel	3 %, nejméně 120	7 %
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	2 %, nejméně 600	7 %
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	1 %, nejméně 1000	7 %
nad 150 000 obyvatel	0,5 %, nejméně 1500	7 %

Zdroj: Zákon č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí [online]).

Volební strana může na kandidátní listině uvést nejvýše tolik kandidátů, kolik činí počet členů volených do příslušného zastupitelstva obce. V obcích, kde se má volit 7 a méně členů zastupitelstva obce, volební strana může na kandidátní listině uvést nejvýše tolik kandidátů, kolik činí počet členů volených do příslušného zastupitelstva obce zvýšený o jednu třetinu a zaokrouhlený na celé číslo dolů (Zákon č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí [online]).

3.5.3 Volební strana

Volební stranou podle zákona mohou být registrované politické strany a politická hnutí, jejich koalice, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů (Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí [online]).

Co se týče kandidátů, mohou kandidovat pouze na jedné kandidátní listině volební strany pro volby do téhož zastupitelstva obce (Zákon č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí [online]).

Zatímco ve „velké politice“, tj. politice na národní úrovni se kontinuita váže spíše na organizace a struktury než na osobnosti, v lokálním politickém prostoru tomu často bývá naopak. Zejména ve venkovských obcích a v menších městech se setkáváme s četnými změnami hlavních politických subjektů, aniž by se však měnily klíčové osobnosti na lokální politické scéně (Balík, 2009, str. 68).

3.5.4 Hlasovací lístky

V záhlaví každého hlasovacího lístku musí být uveden název obce a počet členů zastupitelstva, který má být zvolen. Jsou-li vytvořeny volební obvody, uvede se v záhlaví hlasovacího lístku též označení volebního obvodu a počet členů zastupitelstva, který má být v daném obvodu zvolen. Hlasovací lístky jsou opatřeny razítkem příslušné obce téže barvy, které musí být na všech hlasovacích lístečích umístěno na stejném místě (Zákon č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí [online]).

Starosta obce zajistí, aby hlasovací lístky byly dodány všem voličům nejpozději 3 dny přede dnem voleb a v den voleb všem okrskovým volebním komisím. V obcích, kde není starosta, zajistí povinnost starosty podle první věty místostarosta; není-li v obci ani místostarosta, zajistí tuto povinnost ředitel krajského úřadu (Zákon č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí [online]).

4 Vinařice u Loun

4.1 Historie obce

Toto území bylo poprvé osídleno v době bronzové. Nedaleko obce se nachází, z doby neolitu, hradiště Dřevíč, o němž se dá najít zmínka v Kosmově kronice.

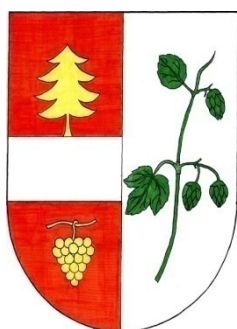
Do roku 1238 sahá první písemná zmínka o obci. Ve 13. – 14. století byl ve Vinařicích vybudován hrádek, který během následujících let spravovalo několik panovníků. Jeden z posledních pánů byl Děpold z Lobkovic. Dnes můžeme na místě, kde hrad stával najít zbytky opevnění a současní občané této části obce přezdírají „Na Zámku“.

Nadále se v obci střídali vlastníci, až do zániku feudalismu v roce 1848, kdy vlastnili Vinařice Schwarzenbergové.

První zmínka o nedaleké obci Divice, která patří do správního obvodu obce, sahá do roku 1318 a mluví o zdejším vladyckém sídle. V roce 1350 zde byla vybudována tvrz s věží. Tuto věž, již zmínění Lobkovicové, později přestavěli na zámek s pivovarem. I tento zámek během let měnil majitele a ty ho také během let nechali zchátrat.

I tuto část obce začátkem 19. století vlastnili Schwarzenbergové. Ti zde vybudovali hospodářský dvůr, kde se dodnes dochovala již zmíněná věž (Obec Vinařice, [online]).

4.2 Charakteristika obce

Obec Vinařice u Loun se skládá ze dvou místních částí – Vinařice a Divice. Rozlohou i obyvateli větší Vinařice mají v současnosti 150 obyvatel a je zde 112 rodinných domů. Na Divice v současnosti připadá 79 obyvatel, kde je 93 rodinných domů. Dohromady obě dvě obecní části čítají 229 obyvatel a 205 rodinných domů a rekreačních chat. Vinařice u Loun leží 12 km jižně od okresního města Louny a asi 70 km severozápadně od hlavního města Prahy. Divice se nacházejí asi 1 km blíže k okresnímu městu Louny.

Obec patří do sdružení obcí Mikroregionu Perucko, které je spolufinancované EU a do Severočeského sdružení obcí - SESO. Území, kde se Vinařice a Divice nachází, patří do Přírodního parku Džbán. Dále se asi 1, 5 km jihovýchodně od obce nachází Národní

přírodní rezervace Malý a Velký Štít. Oběma obcemi protéká Pochválovský potok, který nese název podle nedaleké obce, kde pramení (Obec Vinařice, [online]).

Vinařice se nacházejí v nadmořské výšce 305 m. n. m. a Divice 325 m. n. m., obě dvě obce se rozkládají na výměře 959 hektarů (Federální statistický úřad, 1978, s. 508 – 509).

4.3 Základní demografická charakteristika obce

Poslední údaje o počtu obyvatelstva jsou z 31. 12. 2014, kdy počet obyvatel obce Vinařice činil 229 občanů se zdejším trvalým bydlištěm. V grafu (Graf č. 1) a v tabulce (Tabulka č. 4-1) je znázorněno, jak se měnil počet obyvatel ve Vinařicích. Od roku 1988 – 89 má graf celkem kontinuální vývoj. Počet obyvatel se pohyboval v rozmezí s maximální odlišností 30 obyvatel (217 – 247). Od roku 1971 do již zmíněného roku 1989 klesl počet obyvatel o více než 200 občanů.

Za těchto 18 let byl celkový přírůstek vždy v záporné hodnotě. Jako hlavní příčina je vysoká záporná hodnota migračního přírůstku. Mladí lidé, kteří si chtějí založit rodiny, se stěhují do měst za pracovními příležitostmi (Rozhovor č. 9).

Největší přírůstek obyvatelstva byl zaznamenán v roce 1994. Na tomto nárůstu mají největší zásluhu přistěhovalci, jde tedy o migrační přírůstek. V tomto roce (1994) se narodily čtyři děti. Toto číslo je největším číslem v podobě počtu narozených dětí za posledních dvacet let a opakovalo se pouze v roce 2004. V tomto roce byl celkový přirozený přírůstek v kladné hodnotě. Ovšem od roku 1971 byl baby boom v roce 1982, kdy se narodilo osm dětí.

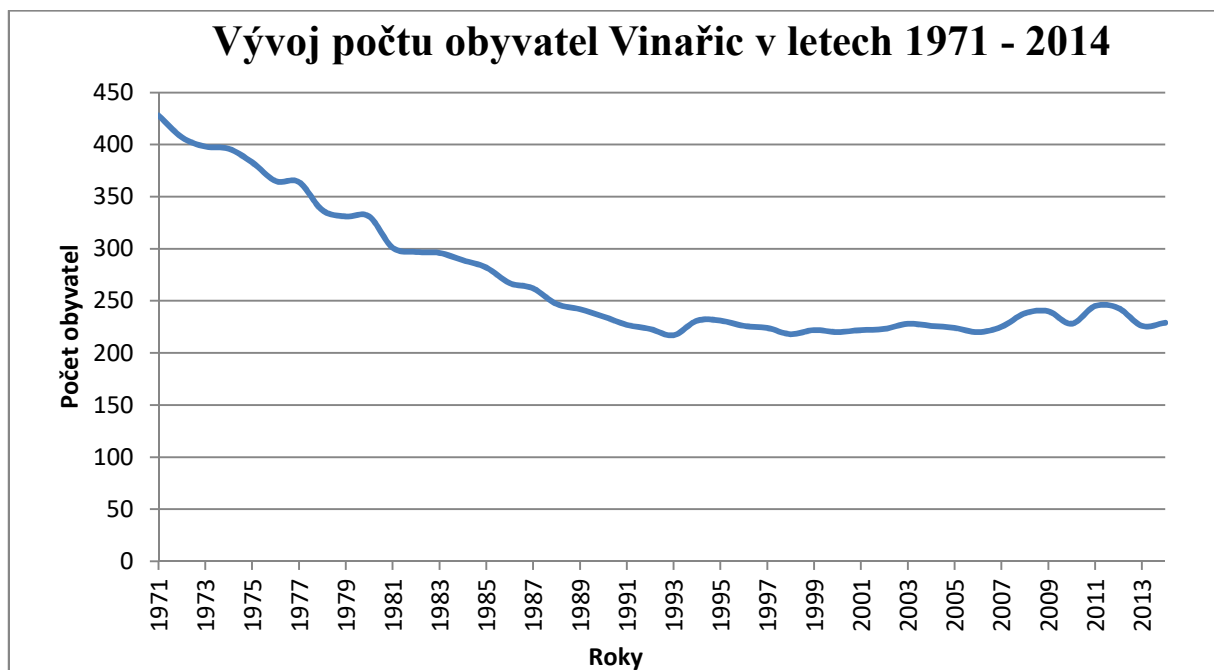
Zpravidla bývá přirozený přírůstek obyvatel v záporných hodnotách, protože zemřelí občané převažují nad narozenými občany. Další dvě výjimky byly v roce 2005, 2011 a 2014, kdy byl přirozený přírůstek obyvatelstva nula. Porodnost v obci je nízká a úmrtnost jí téměř vždy přesahuje. Za rok je to v průměru kolem čtyř obyvatel (Český statistický úřad [online]).

Tabulka č. 4-1: Demografické údaje obce Vinařice v letech 1971 - 2014

Rok	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přírozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Stav 31.12.
1971	5	10	6	10	-5	-4	-9	428
1972	2	5	1	19	-3	-18	-21	407
1973	4	5	4	12	-1	-8	-9	398
1974	5	4	8	11	1	-3	-2	396
1975	6	9	3	13	-3	-10	-13	383
1976	6	10	2	16	-4	-14	-18	365
1977	6	6	5	6	-	-1	-1	364
1978	3	9	1	22	-6	-21	-27	337
1979	4	5	3	8	-1	-5	-6	331
1980	4	5	5	4	-1	1	-	331
1981	2	8	4	19	-6	-15	-21	301
1982	8	6	2	8	2	-6	-4	297
1983	5	1	3	8	4	-5	-1	296
1984	2	4	7	12	-2	-5	-7	289
1985	3	6	3	7	-3	-4	-7	282
1986	-	9	1	7	-9	-6	-15	267
1987	4	4	9	14	-	-5	-5	262
1988	3	9	6	15	-6	-9	-15	247
1989	-	9	9	5	-9	4	-5	242
1990	2	5	4	8	-3	-4	-7	235
1991	3	6	7	6	-3	1	-2	227
1992	1	9	5	1	-8	4	-4	223
1993	1	8	10	9	-7	1	-6	217
1994	4	3	15	2	1	13	14	231
1995	2	6	10	6	-4	4	-	231
1996	1	8	7	5	-7	2	-5	226
1997	-	4	10	8	-4	2	-2	224
1998	-	5	1	2	-5	-1	-6	218
1999	1	6	13	4	-5	9	4	222
2000	1	2	6	7	-1	-1	-2	220
2001	1	3	2	7	-2	-5	-7	222
2002	1	2	7	5	-1	2	1	223
2003	2	4	7	-	-2	7	5	228
2004	4	4	-	2	-	-2	-2	226
2005	1	8	8	3	-7	5	-2	224
2006	1	3	5	7	-2	-2	-4	220
2007	1	4	14	6	-3	8	5	225
2008	2	3	16	2	-1	14	13	238
2009	2	3	10	7	-1	3	2	240
2010	3	8	3	10	-5	-7	-12	228
2011	1	1	17	4	-	13	13	245
2012	2	3	7	8	-1	-1	-2	243
2013	3	4	3	19	-1	-16	-17	226
2014	2	5	10	4	-3	6	3	229

Zdroj: Vlastní zpracování, dle ČSÚ.

Graf č. 4-1: Vývoj počtu obyvatel Vinařic v letech 1971 - 2014

Zdroj: Vlastní zpracování, dle ČSÚ.

Od roku 1993 vidíme, že se počet obyvatel ustálil v průměru na 230 občanů. Nejméně obyvatel měly Vinařice právě v roce 1993. Je to zatím nejmenší počet obyvatel v historii obce. Mezi léty 1996 – 2007 si Vinařice drží stejný počet obyvatel, bez nějakých větších výkyvů (Tabulka č. 4-2).

Tabulka č. 4-2: Počet obyvatel od roku 1993 - 2010

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Obyvatelé	217	231	231	226	224	218	222	220	222
Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Obyvatelé	223	228	226	224	220	225	238	240	228

Zdroj: Vlastní zpracování, dle ČSÚ.

Když zajdeme ještě více do historie než do roku 1971, tak počet obyvatel z roku 1869 činí 779 občanů, z čehož 339 obyvatel připadalo Divicím a 420 připadalo Vinařicím. Během staletí tento počet klesl na aktuálních 229 rezidentů. Můžeme vidět, jak během desetiletí počet obyvatel rapidně klesl (Tabulka č. 4-3). Počet obyvatel je tedy klesající a to

z důvodu nedostatku pracovních nabídek, tedy stěhování se mladých lidí za prací, vysoké úmrtnosti a urbanizaci (Historický lexikon obcí 1869 – 2005, str. 402 – 403).

Tabulka č. 4-3: Rozdělení počtu obyvatel dle obecních částí

Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921
Divice	339	374	388	406	374	387
Vinařice	420	458	515	504	437	417
Rok	1930	1950	1960	1970	1980	1991
Divice	336	227	166	129	96	71
Vinařice	488	344	317	307	226	160

Zdroj: Historický lexikon obcí 1869 – 2005, 1. Díl, 2006, str. 402 – 403.

V obou obcích je značný počet chatařů, až necelá polovina. Proto v obecní části Divice přesahuje počet domů nad občany se zdejším trvalým pobytem. Vinařice měly vždy převahu nad Divicemi, ať už se to týká rozlohy, počtu obyvatel či počtu domů v obci (Tabulka č. 4-4), (Historický lexikon obcí 1869 – 2005, str. 402 – 403).

Počet domů v obci se během let rozrostl, ovšem počty obyvatel se snižovaly. Za starších dob bylo zvykem, že v jednom domě bydlely tři generace, Vinařice v tomto ohledu nebyly jiné (Rozhovor č. 8), (Tabulka č 4-3), (Tabulka č. 4-4).

V obci můžeme počítat neosídlené domy minimálně na desítky. Většinou z toho důvodu, že majitelé zemřou a o dům se nemá, kdo postarat (Rozhovor č. 8).

Tabulka č. 4-4: Rozdělení počtu domů v obecních částech

Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921
Divice	54	62	61	71	69	79
Vinařice	64	72	74	77	83	87
Rok	1930	1950	1960	1970	1980	1991
Divice	79	84	-	53	39	70
Vinařice	112	114	162	91	76	105

Zdroj: Historický lexikon obcí 1869 – 2005, 1. díl, 2006, s. 402 – 203.

4.3.1 Věková struktura

V březnu v roce 2011 bylo poslední sčítání lidu, domu a bytů. Tehdy měla obec 245 obyvatel s převahou mužů (Tabulka č. 4-5).

Tabulka č. 4-5: Struktura počtu obyvatel dle věku a pohlaví k 31. 12. 2011

	Počet obyvatel	Počet obyvatel ve věku			
		0 – 14 let	15 – 59 let	60 – 64 let	65 a více
Muži	127	15	82	11	19
Ženy	118	15	63	15	25
Celkem	245	30	145	26	44

Zdroj: ČSÚ.

Poslední údaje o počtu obyvatelstva jsou z 31. 12. 2014, kdy počet obyvatel obce činil 229 občanů s trvalým bydlištěm. Počet obyvatel tedy od posledního sčítání lidu klesl o 16 občanů. K uvedenému datu bylo v obci taktéž nejvíce mužů od 15 – 59 let, jako u posledního sčítání lidu v roce 2011 (Tabulka č. 4-6).

Tabulka č. 4-6: Struktura počtu obyvatel dle věku a pohlaví k 31. 12. 2014

	Počet obyvatel	Počet obyvatel ve věku			
		0 – 14 let	15 – 59 let	60 – 64 let	65 let a více
Muži	120	12	80	9	19
Ženy	109	13	59	12	25
Celkem	229	25	139	21	44

Zdroj: ČSÚ.

Nejmenší procentuální skupina žijící v obci je od 60 do 64 let, je to 9 % obyvatel obce. Do 14 let žije v obci 11 % obyvatel. Přes jednu polovinu obyvatel, to je 61 %, je občanů v obci od 15 do 59 let. Občané starší 65ti let jsou zastoupeny v obci 19 %. (Graf č. 2).

Graf č. 4-2: Rozdělení věkových skupin

Zdroj: Vlastní zpracování, dle ČSÚ.

Aktuální přirozený přírůstek obyvatelstva je v záporné hodnotě (počet zemřelých převýšil počet narozených) a saldo migrace je v hodnotě kladné (počet přistěhovalých převýšil počet vystěhovalých). Celkový přírůstek v obci je v kladné hodnotě a jsou to tři obyvatelé (Tabulka č. 4-7).

Tabulka č. 4-7: Přírůstek obyvatelstva v roce 2014

	Přírůstek obyvatelstva			Saldo migrace			Přírůstek/ úbytek
	Živě narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Saldo migrace	
Muži	1	4	-3	4	1	3	0
Ženy	1	1	0	6	3	3	3
Celkem	2	5	-3	10	4	6	3

Zdroj: ČSÚ

4.4 Socioekonomické charakteristiky

V socioekonomických charakteristikách obce bude posuzována struktura obyvatelstva podle:

- stupně vzdělání
- národnosti
- náboženského vyznání
- ekonomické aktivity
- ekonomicky aktivních obyvatel dle odvětví

4.4.1 Struktura obyvatelstva dle vzdělání

Ve Vinařicích a Divicích je 198 občanů starší 15ti let. U osmi z nich nebylo zjištěno, jakého vzdělání dosáhli. Skoro až 1/3 občanů má „jen“ základní vzdělání či vůbec žádné. Nejpočetnější skupinu tvoří 81 občanů s výučním listem nebo středně odborným vzděláním bez maturity. Středoškolské vzdělání s maturitou má 31 občanů. Vyšší odborné a nástavbové vzdělání mají pouze dva občané. Vysokoškolské vzdělání v obci má jen šest občanů (Tabulka č. 4-8).

Tabulka č. 4-8: Obyvatelstvo podle stupně vzdělání

Obyvatelstvo 15tileté a starší		198
V tom podle stupně vzdělání	Bez vzdělání, základní včetně neukončeného	70
	Vyučení a středně odborné bez maturity	81
	Úplné střední s maturitou	31
	Vyšší odborné a nástavbové	2
	Vysokoškolské	6
	Nezjištěné vzdělání	8

Zdroj: Regionální informační servis [online].

4.4.2 Struktura obyvatelstva dle národnosti

Obyvatelé obce jsou jen české národnosti. V obci proto není zřízen výbor pro národnostní menšiny, který zřizuje zastupitelstvo. Zastupitelstvo je povinné výbor zřídit, když alespoň 10 % občanů se hlásí k jiné národnosti (Rozhovor č. 1).

4.4.3 Struktura obyvatelstva dle náboženského vyznání

V obci nebylo při sčítání lidí o náboženském vyznání příliš mnoho zjištěno. K církvi se zde hlásí 52 občanů. U 18 občanů nebylo zjištěno vyznání a zbytek vůbec tuto kolonku nevyplnil (Tabulka č. 4-9).

Tabulka č. 4-9: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání

Obyvatelstvo věřící	52
Nezjištěné vyznání	18

Zdroj: Regionální informační servis [online].

4.4.4 Ekonomická aktivita obyvatel

V roce 2015 dosahovala nezaměstnanost v obci 13, 78 %. Ve Vinařicích a Divicích bylo (2015) celkem 12 uchazečů o práci z celkových 105 ekonomicky aktivních občanů (Tabulka č. 4-10). Z 12ti uchazečů o práci tvoří šest muži a šest ženy (Tabulka č. 4-11), (Regionální informační servis [online]).

Tabulka č. 4-10: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity

Ekonomicky aktivní celkem		105
V tom	Zaměstnaní celkem	93
	Nezaměstnaní celkem	12

Zdroj: Regionální informační servis [online].

Tabulka č. 4-11: Nezaměstnanost

	Uchazeči o práci
Muži	6
Ženy	6
Celkem	12

Zdroj: Regionální informační servis [online].

Jediná větší firma v obci je Zemědělské družstvo Podlesí se sídlem v Ročově. Dále v obci nenajdeme žádnou větší firmu. V obci je několik málo soukromých podnikatelů a živnostníků. Mezi které patří:

- V Divicích:
 - Truhlářství Jan Trkal
 - Soukromý zemědělec Radek Frélich
- Ve Vinařicích:
 - Pohostinství
 - Soukromý zemědělec Rostislav Šmídl
 - Truhlářství Jaroslav Pelcman a syn
 - Truhlářství Karel Borl

V obci má provozovnu firma Miroslava Rybáčka – Oprava hydraulických plošin. Sídlo firmy se nachází v okresním městě Louny.

U zemědělského družstva Podlesí je zaměstnána část obyvatelstva, přesně 21 obyvatel. Je to druhá největší položka ekonomicky aktivních obyvatel dle odvětví. Družstvo se cíleně zaměřuje na pěstování a následné zpracování chmele. Je to každoroční část léta, kdy do obce jezdí zejména studenti na letní brigádu zakončenou „Dočasnou chmelovou zábavou“ (Rozhovor č. 4).

Nejvíce ekonomicky aktivních lidí pracuje v průmyslu a nejméně pracuje v odvětví telekomunikace. Je to místní občanka, která pracuje na poště ve Vinařicích (Tabulka č. 4-12), (Rozhovor č. 9).

Tabulka č. 4-12: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle odvětví

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo celkem		106
Z toho podle odvětví	Zemědělství, lesnictví, rybolov	21
	průmysl	26
	stavebnictví	11
	Obchod, opravy motorových vozidel	5
	Doprava, pošty a telekomunikace	1
	Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	6
	Školství, zdravotnictví	10

Zdroj: Regionální informační servis [online].

4.5 Služby a vybavenost obce

V obci, v areálu bývalé školy, se nachází obchod s potravinami a drogistickým zbožím spotřebního družstva Jednoty COOP, se sídlem v Rakovníku. Otevírací doba je pouze od časných ranních hodin do brzkých odpoledních hodin.

Od roku 2009 je obec poskytovatelem služby Czech point. Tato služba usnadní občanům přístup k získání úředních dokumentů, jako jsou výpisy z:

- katastru nemovitostí
- rejstříku trestů
- živnostenského rejstříku
- obchodního rejstříku

Poskytovatelem služby Czech point je místní pošta. Obecní pošta má otevřeno každý pracovní den, zhruba na dvě hodiny. Obyvatelům obce to usnadnilo cestu a práci a nemusí kvůli těmto záležitostem jezdit do pověřeného města s rozšířenou působností – do Loun. Všechny tyto veřejné služby se nacházejí ve Vinařicích (Rozhovor č. 1).

Obec s takto malou rozlohou a počty obyvatel je adekvátně kulturně vybavena. Na návsi se nachází pomník obětem 1. světové války, jehož okolí bylo v roce 2011 zrekonstruováno. V obci se nachází kostel sv. Jiljí se hřbitovem ze 14. století, kde se konají pravidelně bohoslužby každou lichou neděli. Dále se zde nachází samostatný hřbitov,

knihovna a šterkové hřiště na volejbal či nohejbal. Za jinými kulturními či sportovními aktivitami, jako je například návštěva muzea, divadla, kina či plaveckého bazénu, jakéhokoliv sportovního hřiště, hokejového stadionu a jiných aktivit musí obyvatelé dojíždět do nejbližšího města Loun. V obci také není žádné zdravotnické zařízení (Rozhovor č. 1).

Obci náleží tři autobusové zastávky a jedna hlavní silnice směrem na okresní město Louny. Autobus zde jezdí jen v pracovní dny a ne moc frekventovaně, zpravidla každé 2 – 3 hodiny (Rozhovor č. 9).

V obci kdysi bývalo předškolní a školní zařízení. Od 5. dubna 1723 ve Vinařicích fungovala škola (Štědrý, 1936, str. 71).

Přestalo se zde učit 30. června 1978 z důvodů malého počtu dětí. Byly zde jenom čtyři třídy a jeden vyučující. Od páté třídy děti musely chodit na nejbližší školu, která se nacházela v nedaleké obci Ročov. Školka zde zanikla 30. června 1986. Následující dva měsíce zde fungoval sirotčinec, který zanikl 8. srpna téhož roku (Kronika obce Vinařice, 1952 – 1982, nestránkováno).

4.6 Zájmová sdružení v obci

Spolky v obci jsou zaregistrovány ve veřejném rejstříku. Je to Sbor dobrovolných hasičů a Tělovýchovná jednota Sokol (Rozhovor č. 3), (Rozhovor č. 2).

4.6.1 Tělovýchovná jednota Sokol

4.6.1.1 Historie

Vznik Tělovýchovné jednoty Sokol Vinařice se datuje až těsně k době, kdy byla ukončena první světová válka. Byla ustanovena dne 21. září 1919 na ustavující valné hromadě. Při založení jednoty tvořili přípravný výbor tři lidé – Štěpán Ledvína, učitel na tehdejší Vinařické škole, obchodník z místní části Divice Antonín Vlk a Jan Evangelista Ševetinský z Kozojed, který byl zde tehdy správce v polesí (Rozhovor č. 2).

K pořádání členských schůzí, či prostor pro akce všeho typu má Sokol Vinařice k dispozici Sokolovnu, která byla postavena 5. srpna 1928 (Kronika obce 1952 – 1982, nestránkováno).

Tehdejší klasický výbor TJS tvořil starosta, náčelník, náčelnice, osm členů standardního výboru, osm členů zábavního výboru, tři účetní dozorcí a čtyři náhradníci (Rozhovor č. 2).

4.6.1.2 Současnost

Současným (2016) starostou sokola je Pavel Vágner. Tuto funkci vykonává již 24 let. Členem v TJS je již od raného dětství, díky své rodině. Vykonávání funkce ho nijak neovlivňuje v zaměstnání. Čas strávený v této funkci je hlavně o víkendech či po pracovní době, věnuje funkci hlavně svůj volný čas a nervy, jelikož jako spousta jiných vedoucích pozic v různých institucích nepřináší mnoho uznání. Jeho náplň práce je reprezentovat TJS při jednání s nejrůznějšími organizacemi a jiných událostech.

Oproti roku 2013 vzrostl počet členů Sokola na 48 (2016) členů. Průměrný věk se zvýšil na 50 let. Členy tohoto sdružení nejsou jen obyvatelé obou místních částí, ale lidé z blízkého, ale i širokého okolí – například z Prahy (Rozhovor č. 2).

4.6.1.3 Akce pořádané TJS

Oproti roku 2013 Sokol pořádá více akcí, až kolem deseti ročně. Akce Sokolů se týkají hlavně dětí a rodinné zábavy. Mezi nejúspěšnější akcí patří tradiční Pochod rodičů s dětmi. Tento rok bude 38. ročník této akce. Minulý rok byla rekordní účast a to přes 300 jedinců. Pochodů se účastní lidé ze širokého okolí (Rozhovor č. 9).

Mezi jiné akce se řadí různé taneční zábavy, oslava dětského dne, dětský maškarní karneval, rybářské závody na místním rybníce a jiné sportovní akce (Rozhovor č. 7).

4.6.2 Sbor dobrovolných hasičů

4.6.2.1 Historie

Sbor dobrovolných hasičů Vinařice byl založen 18. prosince 1898. Při založení bylo 21 členů, což je o více než polovinu méně členů, než je v současnosti. V ten samý rok získal sbor svojí první stříkací hadici. Činnost sboru byla pozastavena druhou světovou válkou. Obnovena byla až téměř rok po skončení druhé světové války a to 3. února v roce 1946. Od té doby sbor nadále funguje až do současnosti (Rozhovor č. 3).

V roce 1978 byla postavena Hasičská zbrojnice, kterou sbor využívá, jako prostor pro pořádání schůzí, prostor pro konání jednotlivých akcí. Tehdejší obyvatelé vesnice si tuto zbrojnici postavili sami a zadarmo, pouze jen za materiální náklady na výstavbu (Kronika obce 1952 – 1982, nestránkováno).

4.6.2.2 Současnost

Hasičské sdružení má dohromady 48 (2016) členů, počet od roku 2013 se zvýšil o dva členy. V rozdělení členů mezi obce, jasně vedou Vinařice, protože pouhých osm členů je z Divic a zbytek z Vinařic. V zásahové jednotce je celkem deset členů, z čehož tři členové jsou z Divic. Když je zapotřebí pomoci, zúčastňují se obyvatelé bez ohledu na obecní část.

Věkový průměr u hasičského sboru je výrazně nižší než u jednoty Sokol. Průměr činí 32 let.

Starostou sboru je Rostislav Jindra. Náplň práce je velice podobná, dá se říct, až stejná, jako u Tělovýchovné jednoty Sokol. Povinnost starosty je účastnit se zasedání starostů dobrovolných hasičů, jezdit na vzdělávací přednášky a školení všeho typu, pravidelně svolávat schůze výboru a to vždy jednou za dva měsíce. Na chůzích se pravidelně schází celý výbor, jedná se vždy o zhruba 15 členů. Ze své funkce se zodpovídá výboru a sám je jeho členem. Jeho hlavní náplň práce je zastupování sboru při jednání se ziskovými či neziskovými organizacemi, rozhoduje o záležitostech svěřených mu výborem sboru, odpovídá za dodržování stanov, za hospodaření s financemi sboru a majetek sboru patřící (Rozhovor č. 3).

4.6.2.3 Akce pořádané SDH

V pořádání akcí jsou hasiči Ti slabší. Mezi jejich kulturně – sportovní akce ročně patří Masopust, Čarodějnice pro děti, Hasičské závody dle pravidel požárního sportu a Posvícení. Z těchto akcí je jediný Masopust akce zisková a z výtěžku se většinou organizuje nějaký výlet pro děti. Od celkového výtěžku se odvíjí, o jaký typ výletu se bude jednat (Rozhovor č. 3).

Sbor dobrovolných hasičů se i sám zúčastňuje závodů. Závodu se zúčastňují muži od 15 – 30 let. V soutěži se účastní jedno sportovní mužstvo se sedmi členy. Úspěšnost v minulém roce byla mírně podprůměrná, hasičský sbor získal dva poháry celkem (Rozhovor č. 3).

4.6.3 Shrnutí obou spolků

Mezi oběma spolky panuje rivalita a vztahy jsou velmi napjaté. Oba představitelé sdružení doufají, že se začne blýskat na lepší časy, ale doposud se tomu tak nestalo a shodují se, že doposud šlo o trpěnou spolupráci, která není idylická. Hlavní příčinou těchto napjatých vztahů jsou peníze, které spolky obdrží od obce. Částka pro každý spolek bývá rozdílná. Oba dva spolky se financují sami z vlastní činnosti, ovšem Sokol má k uspořádání zábav licenci na hostinskou činnost, což jim dovoluje vydělávat peníze i v tomto ohledu a ne jen ze vstupného. S tím má většinou hasičský sbor problém a tady vznikají všechny potíže. Z pohledu obou spolků se sponzoři hledají velmi těžko a dá se říct, že zpravidla nejjistějším sponzorem bývá obec.

Lepší vztahy s obecním úřadem má Tělovýchovná jednota Sokol a to hlavně z toho důvodu, že členky kulturní komise jsou zároveň členy Sokola.

Oba hlavní představitelé jejich činnost a náplň práce baví. Do vedení spolků jdou s nadšením, jinak by nemohli tuto neziskovou práci dělat, ale ovšem uznání se moc nedočkávají, až na výjimky z řad svých členů.

Obě sdružení mají dlouhodobě velký počet svých členů a doufají, že do budoucna tomu nebude jinak a že dnešní mládež se této rodinné tradice nevzdá a dále bude do spolků vstupovat a spolky budou dále fungovat v rozvoji obce.

5 Současná zvolená samospráva a ekonomická stránka obce

Obecní úřad Vinařice, kde se zastupitelstvo pravidelně schází, se nachází na adrese Vinařice 3. Je to v samém středu obce, u místní hlavní silnice, hned vedle místní pošty. Na obecním úřadě se pravidelně každý týden konají úřední hodiny. Dva dny v týdnu na dvě hodiny jsou občanům k dispozici starosta a místostarosta obce. Současné zastupitelstvo bylo zvoleno na základě voleb do zastupitelstva obce pro rok 2014.

5.1 Obecní volby do zastupitelstva obce v roce 2014

Ve Vinařicích se volí v jednom okrsku, v jediném volebním obvodě jedno sedmičlenné zastupitelstvo. Ve volebním období 1990 – 1994 se volilo do zastupitelstva obce devět zastupitelů. Od roku 1994 se každé volební období volilo sedm zastupitelů obce (Rozhovor č. 5).

Pro rok 2014 byla sestavena jedna kandidátní listina, jako v předchozích volbách v roce 2010 do zastupitelstva obce. Jedna kandidátní listina byla sestavena jen tedy v posledních dvou volebních obdobích (2010 – 2014, 2014 – 2018). Od volebního období v roce 1990 – 1994 do volebního období v roce 2006 – 2010 byly v průměru tři kandidátní listiny. Nejvíce však byly čtyři a nejméně dvě. Z tabulky vidíme, že v letech 1998 – 2010 byla v obci kandidátní listina Komunistické strany Čech a Moravy. Zbytek kandidátních listin se skládá ze Sdružení nezávislých kandidátů (Tabulka č. 5-1).

Tabulka č. 5-1: Počet kandidátních listin a kandidátů v jednotlivých volebních obdobích

Volební období	Počet volených zastupitelů	Počet kandidátních listin	Počet kandidátů	Názvy kandidátních listin
1990 – 1994	9	1	9	SNK
1994 - 1998	7	2	5	SNK – TJS Vinařice
			7	SNK – SDH Vinařice
1998 - 2002	7	3	7	SNK – TJS Vinařice
			7	SNK – SDH Vinařice
			5	KSČM
2002 - 2006	7	3	8	SNK – TJS Vinařice
			9	KSČM
			7	SNK – Za fungování a prosperitu obce
2006 - 2010	7	4	8	SNK – sdružení sportovců za zdravý životní styl a kulturní rozvoj obce
			7	SNK – TJS Vinařice
			9	SNK – SDH Vinařice
			1	KSČM
2010 - 2014	7	1	9	SNK – Sdružení zastupitelů a jejich příznivců 2006 - 2010
2014 - 2018	7	1	9	SNK – Sdružení zastupitelů a jejich příznivců

Zdroj: Vlastní zpracování, volby.cz [online].

V obci Vinařice a jí náležící místní části Dívce bylo 201 možných voličů. Vydaných obálek s platnými hlasy bylo pouhých 107. Volební účast v obci byla pouhých 53, 23 %. Je to nejmenší volební účast za posledních 20 let. Důvodem je sestavení pouze jedné kandidátní listiny (Tabulka č. 5-2), (Rozhovor č. 1).

Tabulka č. 5-2: Volby v obci Vinařice

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	Zpr.	V %					
7	1	1	1	100	201	107	53, 23	107	580

Zdroj: Český statistický úřad, volby.cz [online].

Současné vedení obce bylo složeno z jedné kandidátní listiny, jako v předcházejícím volebním období. Odůvodnění byla velká zadluženost obce, díky velké finanční investici do vodovodu v obci. Tedy za poslední dvě volební období skončila do jisté míry v obci formálně soutěž mezi kandidáty z různých kandidátních listin. I

v předminulém volebním období (2010 – 2014) byl stejný počet kandidátů, ovšem struktura a název kandidátní listiny se nepatrně změnila. Pojmenování kandidátní listiny neslo název Sdružení zastupitelů a jejich příznivců. Kandidátní listina obsahovala devět kandidátů, z toho sedm možných kandidátů na mandát (Tabulka č. 5-3), (Rozhovor č. 1).

Tabulka č. 5-3: Seznam kandidátních listin

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
Číslo	název	Abs.	V %				
1	Sdružení zastupitelů a jejich příznivců	580	100	9		100	7

Zdroj: Český statistický úřad, volby.cz [online].

V novém volebním období byla obměna dvou kandidátů, z čehož jeden se dostal do zastupitelstva. Největší počet hlasů dostal stávající místostarosta obce, druhý největší počet hlasů dostal stávající starosta obce. Dva kandidáti s nejnižším počtem hlasů jsou na seznamu náhradníků (Tabulka č. 5-4).

Tabulka č. 5-4: Kandidátní listina

Kandidát		Počet hlasů		Pořadí zvolení/náhradníka	mandát
Pořadové číslo	Příjmení, jméno	Absolutní	V %		
1	Frélich Radek	86	14,82 %	1	*
2	Konečný Martin	64	11,03 %	4	*
3	Charvát Ladislav	65	11,20 %	5	*
4	Vaic Luboš	63	10,86 %	6	*
5	Valeš Jaroslav	58	10,00 %	7	*
6	Pázler Luboš	72	12,41 %	3	*
7	Janoušek Miroslav	81	13,96 %	2	*
8	Rajnyš Roman	36	6,20 %	1	
9	Trkal Jan	55	9,48 %	2	

Zdroj: Český statistický úřad, volby.cz [online].

Věkový průměr všech kandidátů kandidujících do zastupitelstva obce je 50,5 let. Nejmladšímu kandidátovi je 40 let a nejstaršímu je 67. Všichni kandidáti jsou bez politické příslušnosti. Kandidát, který získal největší počet hlasů ve volbách, dosáhl 14,82 % úspěšnosti u zdejších občanů. Přesto starostou nebyl zvolen a jako starosta byl vybrán kandidát, který měl druhý největší počet hlasů s 13,96 % celkových hlasů. Vedení zastupitelstva se oproti minulému roku tedy nemění. Kandidát s největším počtem hlasů

neusiloval o pozici starosta a zastupitelstvo se jednotně rozhodlo, že v čele obce zůstane stávající starosta z minulého volebního období z důvodu dotažení náročné investice pro obec (vybudování vodovodu) do konce.(Tabulka č. 5-5), (Tabulka č. 5-6), (Rozhovor č. 1).

Tabulka č. 5-5: Jmenné seznamy volených zastupitelů

Kandidátní listina		Kandidát			Navrhující strana	Politická příslušnost	hlasy		Pořadí zvolení
číslo	Název	poř. číslo	příjmení, jméno	věk			Abs.	V %	
1	Sdružení zastupitelů a jejich příznivců	1	Frélich Radek	40	NK	BEZPP	86	14,82	1
1	Sdružení zastupitelů a jejich příznivců	7	Janoušek Miroslav	67	NK	BEZPP	81	13,96	2
1	Sdružení zastupitelů a jejich příznivců	6	Pázler Luboš	42	NK	BEZPP	72	12,41	3
1	Sdružení zastupitelů a jejich příznivců	2	Konečný Martin	45	NK	BEZPP	64	11,03	4
1	Sdružení zastupitelů a jejich příznivců	3	Charvát Ladislav	53	NK	BEZPP	65	11,20	5
1	Sdružení zastupitelů a jejich příznivců	4	Vaic Luboš	50	NK	BEZPP	63	10,86	6
1	Sdružení zastupitelů a jejich příznivců	5	Valeš Jaroslav	58	NK	BEZPP	58	10,00	7

Zdroj: Český statistický úřad, volby.cz [online].

Tabulka č. 5-6: Jmenné seznamy náhradníků

Kandidátní listina		Kandidát			Navrhující strana	Politická příslušnost	Hlasy		Pořadí náhradníka
číslo	Název	Poř.číslo	Příjmení, jméno	Věk			Abs.	V %	
1	Sdružení zastupitelů a jejich příznivců	8	Rajnyš Roman	40	NK	BEZPP	36	6,20	1
1	Sdružení zastupitelů a jejich příznivců	9	Trkal Jan	59	NK	BEZPP	55	9,48	2

Zdroj: Český statistický úřad, volby.cz [online].

5.2 Obecní zastupitelstvo

Současné obecní zastupitelstvo se schází na obecním úřadě. Zastupitelské schůze se zpravidla konají jednou za dva měsíce a jsou přístupné veřejnosti, hlavně tedy občanům obce. V lednu v roce 2016 se při zasedání zastupitelstva projednávala hlavně témata k podání žádosti o dané dotace. Dohromady to byly čtyři dotace. Dále se projednával výběr zhotovitele rekonstrukce objektu, uzavření veřejnoprávní smlouvy a žádosti o prodeje pozemků. Jako další se projednávají žádosti od občanů či činnosti spolků (Rozhovor č. 1).

Zastupitelstvo se skládá ze starosty Miroslava Janouška, místostarosty Radka Frélicha, z předsedy finančního výboru Luboše Vaice, předsedy kontrolního výboru Martina Konečného a z řadových zastupitelů Luboše Pázlera, Ladislava Charváta a Jaroslava Valeše. Oba výbory navíc tvoří další dva členové. Kontrolní výbor dále tvoří Rostislav Jindra a Milan Fric. Finanční výbor tvoří dále František Pázler a člen kandidátní listiny, který se nedostal do zastupitelstva Jan Trkal. Současný starosta je ve své funkci již třetí volební období (Rozhovor č. 5).

Složení zastupitelstva, co se týká obecních částí, je vyrovnané. Čtyři zastupitelé jsou z Vinařic a tři z Divic. Všichni zastupitelé jsou neuvolnění (Rozhovor č. 1).

Rada obce v tomto případě není vytvořena, protože obec nesplňuje minimální počet zastupitelů a její funkci zastává starosta. Tajemník úřadu také není zřízen.

Obecnímu úřadu je podřízena a ze své činnosti se odpovídá kulturní komise. Hlavní náplň kulturní komise v této obci je zejména vítání občánků a gratulace k jubileu starším občanům. Kulturní komise poměrně často spolupracuje s Tělovýchovnou jednotou Sokol a to z toho důvodu, že členky této komise jsou i členky Sokola. V současnosti má komise pět členek. Komisi předsedá Marie Bláhová, jako knihovnice zde působí Irena Hynková a o kroniku se stará Jiřina Pázlerová. Komise má ještě další dvě řadové členky Blaženu Sajdlou a Ludmilu Šprynarovou (Rozhovor č. 1).

5.2.1 Aktuální žádosti o dotace

Pro rok 2016 byly podány zatím celkem tři žádosti o dotace. První z nich je žádost o dotaci na Obnovu kaple sv. Anny v Divicích. Jedná se o částečnou rekonstrukci místní

kapličky, kvůli jejímu stávajícímu vzhledu. U této žádosti se již projednává výběr zhotovitele, aby finální částka byla co nejmenší. Přesná částka rekonstrukce a výše dotace není doposud známá (Obecní úřad Vinařice).

Další dotace byla podána na Ústecký kraj – Program obnovy venkova, z oblasti podpory 3 „Zlepšení životního prostředí v obci, revitalizace a ochrana krajiny, nakládání s odpady“ – nákup techniky. Cílem tohoto programu obnovy venkova je zlepšení stavu zeleně v obcích do 500 obyvatel. V rámci opatření bude podpořeno pořízení techniky na údržbu zeleně. Podpora činí maximálně 50 000 Kč. Pro potřebu obce se jedná o nákup malotraktoru s přívěsným vozíkem a nákup bubnové sekačky s převodovkou, s pojezdem. Celkové náklady na pořízení techniky činí 76 980 Kč (Obecní úřad Vinařice).

Žádost o třetí dotaci byla zaslána také na Ústecký kraj – Program obnovy venkova, z oblasti podpory 2 „Chodníky a místní komunikace“. Maximální výše dotace je 350 000 Kč. Jedná se o opravu chodníku v Divicích a opravu chodníku ve Vinařicích po obou stranách autobusové zastávky o celkové ploše 380 m². Hodnota díla představuje částku 467 000 Kč (Obecní úřad Vinařice).

Čtvrtá žádost o dotaci je na opravu opěrné zdi a komunikace v Divicích. Požadovaná dotace je 338 993 Kč. Celková částka bude činit 677 987 Kč.

U všech dotací převyšuje maximální částka dotace její finální částku. Zbytek těchto nákladů si bude obec financovat z rozpočtu (Obecní úřad Vinařice).

5.3 Schvalování a navrhování investic

Zatím nejzásadnější a nejvyšší investice v obci, o kterou bylo zažádáno v říjnu v roce 2008, byla výstavba vodovodu. Zásadním krokem této investice byla v roce 2006 kompletní obměna zastupitelstva oproti volebnímu období 2002 – 2006. Do funkce nastoupil současný starosta, který získal křeslo v čele obce s cílem vodovod postavit. S tímto „volebním slibem“ kandidoval do zastupitelstva obce a byl zvolen. Tehdejší zastupitelstvo úřadující do roku 2006 se bálo obec zadlužit do astronomických sum, které byly do vodovodu investované.

Návrhy na investice pochází od samotných občanů a zastupitelé na jejich i na svůj popud většinou investice zrealizují. Zřízení vodovodu v obou obecních částech byl dlouhodobý zájem obce. Současný starosta (rok 2016) nastoupil do své funkce s cílem ho

vybudovat. Ovšem i tento dlouhodobý projekt obce si přáli samotní občané, díky neuspokojující kvalitě vody ve studních.

Nedostatky v obou místních částích vyjdou u tak malé obce ihned na povrch. Pokud to místním lidem není úplně jedno, či nejsou ve věku, kdy už řeší jiné věci, tak se ozvou, ať už na pravidelných schůzích zastupitelstva či, když se potkají s aktuálním zastupitelem, či jiným členem obecního úřadu. Nápadů a myšlenek na investice bývají často velmi trefné a zastupitelstvo se snaží občanům vyhovět, pokud je to v jeho silách a možnostech. Jako zastupitelstvo fungují Vinařice jednotně a dokážou se na výsledku jako celek shodnout.

Vodovod v obci měl ze začátku špatný ohlas. Samostatné investování občanů obce do přípojek mělo úspěch jen u obyvatel, kteří měli od domu k hlavnímu potrubí téměř nulovou vzdálenost. Každý dům měl tuto vzdálenost jinou, čím byl dům dál, tím dražší to pro občany bylo. Samotný návrh od občanů, jak by vodovod měl vypadat, nevyšel. Ovšem poté bylo vše zkritizováno, jak by se to udělalo jinak a lépe. Takhle to většinou funguje u všech dotací, které zatím proběhly. Málo kladných ohlasů se od strany občanů donese až na zastupitelstvo, ať už se to týká opravy komunikace, která byla opravena v jiné ulici, než v ulici, kde občan bydlí apod. Kritika se týkala i dětského hřiště z roku 2012.

Co se týče rychlosti schvalování dotací. Dotace, o kterou zastupitelstvo požádalo na použití vodovodu, byla schválena po půl roce od samotné žádosti. Její průběh byl vcelku bezproblémový a tak to probíhá se všemi dotacemi. Ovšem zastřešující instituce mají na všechno lhůty, kterých se drží (Rozhovor č. 1).

5.4 Návrh rozpočtu obce na rok 2016

Rozpočet obce pro rok 2016 byl schválen zastupitelstvem obce dne 21. 12. 2015 na 9. veřejném zasedání zastupitelstva obce. Závazné ukazatele byly vypracovány v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a jejich novelizací. Rozpočet obce zpracovala účetní obce Lenka Matřáková. Na schůzi zastupitelstva předložil starosta Miroslav Janoušek dne 21. 12. 2015. Vyvěšen od 29. 12. 2015 a bude sejmuto dne 31. 12. 2016 (Rozhovor č. 4).

Účetní obce je pravidelně občanům k dispozici na obecním úřadě. Ze své funkce se zodpovídá starostovi a je zaměstnankyní obecního úřadu. Účetní obce sestavuje rozpočet

obce na nadcházející rok a rozpočtový výhled na následující roky, které pak schvaluje zastupitelstvo obce. Dále se stará především o finanční stránku a účetní záležitosti obce (Rozhovor č. 1).

5.4.1.1 Příjmy

Daňové příjmy v roce 2016 jsou předpokládány na 2 785 000 Kč. Mezi daňové příjmy například patří daň z příjmu fyzických osob (z kapitálu, ze samostatné a závislé činnosti) a právnických osob. Dále zde můžeme najít daň z přidané hodnoty a daň z nemovitosti (Tabulka č. 5-7),(Rozhovor č. 4).

Tabulka č. 5-7: Daňové příjmy

Název ukazatele	z toho Kč
Daně	2 785 000
Celkem za Daňové příjmy	2 785 000

Zdroj: Obecní úřad Vinařice.

Mezi nejvýraznější nedaňové příjmy obce můžeme zařadit rozvoj bytového hospodářství, správu ve spojích, svoz komunálních odpadů a podnikání v zemědělství a v potravinách. Nedaňové příjmy obce pro rok 2016 představují 155 000 Kč (Tabulka č. 5-8), (Rozhovor č. 4).

Tabulka č. 5-8: Nedaňové příjmy

Název ukazatele	z toho Kč
Podnikání a restrukturalizace v zemědělství a potravinách	28 000
Ostatní správa ve spojích	40 000
Bytové hospodářství	50 000
Pohřebnictví	4 000
Sběr a svoz komunálních odpadů	30 000
Správa	1 000
Obecné příjmy a výdaje z finančních operací	2 000
Celkem za nedaňové příjmy	155 000

Zdroj: Obecní úřad Vinařice.

Pro rok 2016 je předpokládána, že bude přijata jen jedna dotace, která představuje 246 000 Kč. Tato dotace bude uplatněna pro revitalizaci zeleně a blízkého okolí obce (Tabulka č. 5-9),(Rozhovor č. 4).

Tabulka č. 5-9: Přijaté dotace

Název ukazatele	z toho Kč
Přijaté dotace	246 000
Celkem za přijaté dotace	246 000

Zdroj: Obecní úřad Vinařice.

Když sečteme daňové a nedaňové příjmy a přijaté dotace, dostaneme příjmy celkem. Pro rok 2016 představovaly celkové příjmy 3 186 000 Kč (Tabulka č. 5-10),(Rozhovor č. 4).

Tabulka č. 5-10: Rekapitulace rozpočtu dle položkových tříd

Třída	Druh příjmu	z toho Kč
Třída 1	Daňové příjmy	2 785 000
Třída 2	Nedaňové příjmy	155 000
Třída 3	Kapitálové příjmy	0
Třída 4	Přijaté dotace	246 000
Celkem		3 186 000

Zdroj: Obecní úřad Vinařice.

5.4.1.2 Výdaje

Běžné, neboli provozní výdaje jsou pro rok 2016 předpokládány 3 186 000 Kč. Nejvyšší částka, v podobě 974 000 Kč, je předpokládána na činnost místní správy. Dále na činnost zastupitelstva obcí (414 000 Kč), opravu komunikací (380 000 Kč), péče o vzhled obce a její zeleň (360 000 Kč) a sběr a svoz komunálních odpadů (270 000 Kč). Tato částka významně převyšuje stejnou položku v nedaňových příjmech obce, kdy obec tuto částku vybírá od svých obyvatel za svoz komunálních odpadů. Další položky v rozpočtu mají méně než 150 000 Kč (Tabulka č. 5-11), (Rozhovor č. 4).

Tabulka č. 5-11: Běžné výdaje

Název ukazatele	z toho Kč
Podnikání a restrukturalizace v zemědělství a potravinářství	10 000
Vnitřní obchod	6 000
Silnice	380 000
Pitná voda	40 000
Odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s kaly	50 000
Činnosti knihovnické	7 000
Ostatní záležitosti kultury	2 000
Rozhlas a televize	1 000
Ostatní záležitosti kultury, církví a sdělovacích prostředků	159 000
Bytové hospodářství	50 000
Veřejné osvětlení	180 000
Pohřebnictví	60 000
Územní plánování	26 000
Sběr a svoz komunálních odpadů	270 000
Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	360 000
Ostatní záležitosti civilní připravenosti na krizové situace	10 000
Požární ochrana – dobrovolná část	107 000
Zastupitelstva obcí	414 000
Činnost místní správy	974 000
Obecné příjmy a výdaje z finančních operací	60 000
Finanční vypořádání z minulých let	20 000
Celkem za běžné výdaje	3 186 000

Zdroj: Obecní úřad Vinařice.

V roce 2016 obec nemá žádné investiční výdaje, takže celkové výdaje obce tvoří položka běžné výdaje obce (Tabulka č. 5-12), (Rozhovor č. 4).

Tabulka č. 5-12: Výdaje celkem

Název ukazatel	z toho Kč
Výdaje celkem	3 186 000

Zdroj: Obecní úřad Vinařic

Předpoklad návrhu rozpočtu obce na tento rok byl vytvořen tak, že příjmy se rovnají výdajům. Tedy nevznikl schodek ani přebytek. Nazýváme tedy rozpočet, jako vyrovnaný. Ale většinou tato situace nastane málo kdy (Rozhovor č. 4).

V tabulce níže můžeme vidět na kolik Kč je předpokládán majetek obce. Dlouhodobý hmotný majetek obce je něco málo přes 53 mil. Kč. Je patrné, že 80 % této sumy je výstavba vodovodu v obci, která započala v roce 2009. Vodovod v obci Vinařice je tedy největší finanční položka v majetku obce (Tabulka č. 5-13).

Tabulka č. 5-13: Aktiva obce Vinařice k 30. 6. 2016

Majetek celkem	61 473 282 Kč
- Dlouhodobý hmotný majetek	53 025 305 Kč
- Pohledávky	254 430 Kč
- Krátkodobé pohledávky	506 160 Kč
- Krátkodobý finanční majetek	6 681 997 Kč

Zdroj: Obecní úřad Vinařice.

V tabulce pasiv vidíme, jak krátkodobé, tak dlouhodobé dluhy obce. Obec měla na investici do vodovodu 10 % účast, tedy 4 mil. Kč, na kterou si musela vzít úvěr. Částka dlouhodobých závazků je necelých 700 tis. Kč. Úvěr je už ze 70 % splacen (Tabulka č. 5-14).

Tabulka č. 5-14: Pasiva obce Vinařice k 30. 6. 2016

Cizí zdroje celkem	884 050 Kč
Dlouhodobé závazky	698 000 Kč
Krátkodobé závazky	186 050 Kč

5.4.2 Porovnání rozpočtu obce 2000 – 2015

Rozpočtové prostředky obce, tedy peníze, které vstupují do rozpočtu obce, hrají v jejím dalším rozvoji důležitou roli. Zmapujeme vývoj financování obce a porovnání jejího rozpočtu v rozmezí šestnácti let, tedy od roku 2000 do roku 2015.

V roce 2000 byl přebytkový rozpočet 164 300 Kč. V tomto roce byly obecní příjmy 1 210 380 Kč. Příjmy v tomto roce jsou rozděleny na daňové, nedaňové, kapitálové a dotace. Největší položku příjmů rozpočtu obce činí daňové příjmy 895 820 Kč. Z této částky byly největší položky daně z příjmů fyzických a právnických osob a daně z majetku respektive daň z nemovitosti. U fyzických osob se to týká zejména daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků a ze samostatné výdělečné činnosti. Dotace v tomto roce činila 137 420 Kč a byla přijata ze státního rozpočtu. Celkové výdaje jsou předpokládány na 1 046 080 Kč. Jedná se pouze o výdaje provozní, v tomto roce nebyly žádné investiční výdaje, i když obec počítá pro tento rok s přijatou dotací.

Přebytkový rozpočet byl i v roce 2001. V tomto roce byl o více než trojnásobně větší. Činil 535 470 Kč. Celkové příjmy měly hodnotu 1 715 510 Kč. V celkových příjmech, jako nejvýraznější položka jsou daňové příjmy. Činí celkem 1 241 080 Kč. Druhou nejvyšší položkou jsou dotace – 289 990 Kč. Dotace byla přijata z rozpočtu Ústeckého kraje. Celkové výdaje v tomto roce se rozdělují na běžné (provozní) a investiční. Částka investičních výdajů činila 150 000 Kč a byla vyplacena na činnost a fungování místní samosprávy. Provozní výdaje činily 1 030 040 Kč. Celkové výdaje mají tedy předpokládanou hodnotu 1 180 040 Kč.

V roce 2002 byl schodkový rozpočet 400 720 Kč. Celkové příjmy byly v hodnotě 1 573 380 Kč. Nejvyšší položka v celkových příjmech se opět opakuje. V tomto roce byla dotace 111 750 Kč. Částka této dotace byla vyplacena z pokladny státního rozpočtu a částka z pokladny náležícího kraje. V roce 2002 celkové výdaje představovaly běžné výdaje. Ty činily 1 974 100 Kč. Položku, která tvoří v provozních výdajích skoro necelou polovinu, představoval průmysl – 866 110 Kč. Ve dvou předchozích rozpočtových obdobích tato položka nepřekročila částku 60 000 Kč. Peníze byly vynaloženy na opravu pozemních komunikací.

V roce 2003 byl rozpočet opět přebytkový – 576 020 Kč. Celkové příjmy činily 1 833 510 Kč. V tomto roce se příjmy rozdělují jen mezi 3 položky a to příjmy daňové,

nedaňové a dotace. I v tomto roce byla přijata dotace v hodnotě 256 610 Kč, kde zase část byla vyplacena ze státní pokladny a část z pokladny Ústeckého kraje. V tomto roce se celkové výdaje rozdělují mezi běžné a investiční. Částka 84 000 Kč z investičních výdajů byla vynaložena na komunální služby a územní rozvoj. Běžné výdaje činily 1 173 490 Kč. Tedy celkové výdaje obce činily 1 257 490 Kč.

V tomto roce byl přebytkový rozpočet zcela nejvyšší za sledované období. Činil 607 030 Kč. Celkové příjmy obsahovaly opět tři položky a byly vyčísleny na 1 732 340 Kč. Dotace byla vyčíslena na 187 130 Kč. Celkové výdaje byly zaznamenány pod částkou 1 125 310 Kč. Investiční výdaje činily 52 580 Kč. Zbytek z celkových výdajů činily provozní výdaje.

V roce 2005 byl opět rozpočet přebytkový – 522 920 Kč. Příjmy se opět klasifikují mezi čtyři položky a dotace činila 190 490 Kč. Celkové příjmy činily 1 804 630 Kč. Celkové výdaje se dělí na běžné a investiční. Běžné byly vyčísleny na 1 281 710 Kč a investiční byly vyčísleny na 41 650 Kč a byly investovány do průmyslu na realizaci pitné vody v obci.

V roce 2006 poprvé celkové příjmy přesáhly částku 2 miliony Kč a přijaté dotace přesáhly částku 300 tisíc Kč. Rozpočet byl opět přebytkový a byl vyčíslen na 554 070 Kč. Celkové příjmy dosáhly částky 2 191 510 Kč. Dotace činila 341 690 Kč. Celkové výdaje byly 1 637 440 Kč. Z čehož investiční výdaje činily 558 400 Kč a zbytek činily výdaje provozní.

Rok 2007 přinesl nejmenší přebytek za sledované období deseti let. Činil 218 220 Kč. Celkové příjmy se vyšplhaly na 1 701 930 Kč, z čehož dotace činila 46 310 Kč. Celkové výdaje byly vyčísleny na 1 483 710 Kč. Provozní výdaje činily 1 468 810 Kč a investiční 14 900 Kč (Tabulka č. 5-15).

Tabulka č. 5-15: Celkové příjmy a výdaje v letech 2000 - 2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Příjmy celkem	1 210 380	1 715 510	1 573 380	1 833 510	1 732 340	1 804 630	2 191 510	1 701 930
- Daňové	895 280	1 241 080	1 288 270	1 432 740	1 415 230	1 424 280	1 738 520	1 505 130
- Nedaňové	176 800	151 500	153 940	144 160	129 980	184 100	111 300	150 040
- Kapitálové	340	32940	19420	0	0	5760	0	450
- Dotace	137 420	289 990	111 750	256 610	187 130	190 490	341 690	46 310
Výdaje celkem	1 046 080	1 180 040	1 974 100	1 257 490	1 125 310	1 281 710	1 637 440	1 483 710
- Běžné	1 046 080	1 030 040	1 974 100	1 173 490	1 072 730	1 240 060	1 079 040	1 468 810
- Investiční	0	150 000	0	84 000	52 580	41 650	558 400	14 900
Schodek/přebytek	164 300	535 470	- 400 720	576 020	607 030	522 920	554 070	218 220

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Obecního úřadu Vinařice.

V roce 2008 byl zaznamenán přebytek v částce 310 470 Kč. Celkové příjmy v tomto roce činily 2 726 490 Kč s dotací v částce 157 200 Kč. Celkové výdaje činily 2 416 020 Kč s investičními výdaje o částce 774 250 Kč, které byly vynaloženy na komunální služby a územní rozvoj.

V roce 2009 byl historicky nejvyšší schodek v historii obce. Schodek činil -9 605 990 Kč. Celkové příjmy činily za sledované období největší částku 2 648 180 Kč. Celkové výdaje činily dohromady 12 254 170 Kč. Investiční výdaje byly vyčísleny na částku 10 248 100 Kč. Tato částka byla použita na výstavbu vodovodu v obci. Na tuto výstavbu obec žádala v roce 2008 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova o dotaci. Samotná stavba začala v roce 2009. Stavba vodovodu byla celkem vyčíslena na 40 milionů s 10 % spoluúčastí obce.

V roce 2010 byl rozpočet opět přebytkový 2 849 910 Kč. Celkové příjmy činily 36 630 550 Kč. Z toho dotace představovala částku 30 635 000 Kč a kapitálové příjmy 3 200 540 Kč. Celkové výdaje v tomto roce činily 33 780 640 Kč, z čehož skoro většinu obsahovaly investiční výdaje 31 844 580 Kč a zbytek provozní výdaje.

V roce 2011 činily celkové příjmy 8 394 240 Kč a celkové výdaje 2 483 330 Kč. V tomto roce přesáhly nedaňové příjmy sumu 5, 891 mil. Kč. Přebytek představoval skoro totožnou částku 5 910 910 Kč.

V roce 2012 se situace přesně otočila. Celkové příjmy představovaly necelé 3 mil. Kč a celkové výdaje činily 8 210 860 Kč. V tomto roce byl schodek – 5 233 980 Kč. Důvod je 6ti mil. Kč investice do ochrany životního prostředí – péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň.

V roce 2013 dosáhly celkové příjmy částky 7 526 111 Kč. Tato částka byla tak vysoká z důvodu skoro 4, 5 mil. Kč dotace. V letech 2011 – 2013 vidíme, že se v řádku přebytek/schodek mění v podstatě jen znaménka mínus před částkou.

V dalších dvou letech (2014 – 2015) už je přebytek něco málo přes 1 mil. Kč. V roce 2015 daňové příjmy již přesáhly skoro 3 mil. Kč. Celkové příjmy v těchto se od sebe liší částkou 45 tis. Kč (Tabulka č. 5-16).

Tabulka č. 5-16: Celkové příjmy a výdaje v letech 2008 - 2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Příjmy celkem	2 726 490	2 648 180	36 630 550	8 394 240	2 976 880	7 526 111	3 504 812	3 550 579
- Daňové	2 364 050	2 082 500	2 461 350	2 262 490	2 357 410	2 753 277	2 774 961	2 912 598
- Nedaňové	205 240	201 500	333 660	5 891 750	140 890	172 410	154 904	170 471
- Kapitálové	0	0	3 200 540	1 990	20 070	5 080	858	0
- Dotace	157 200	364 180	30 635 000	238 010	458 510	4 595 344	574 090	467 510
Výdaje celkem	2 416 020	12 254 170	33 780 640	2 483 330	8 210 860	2 446 630	2 374 953	2 396 370
- Běžné	1 641 770	2 006 070	1 936 060	1 942 380	1 860 800	1 776 620	2 374 953	2 396 370
- Investiční	774 250	10 248 100	31 844 580	540 950	6 350 060	670 010	0	0
Schodek/přebytek	310 470	- 9 605 990	2 849 910	5 910 910	- 5 233 980	5 079 481	1 129 859	1 154 209

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Obecního úřadu Vinařice.

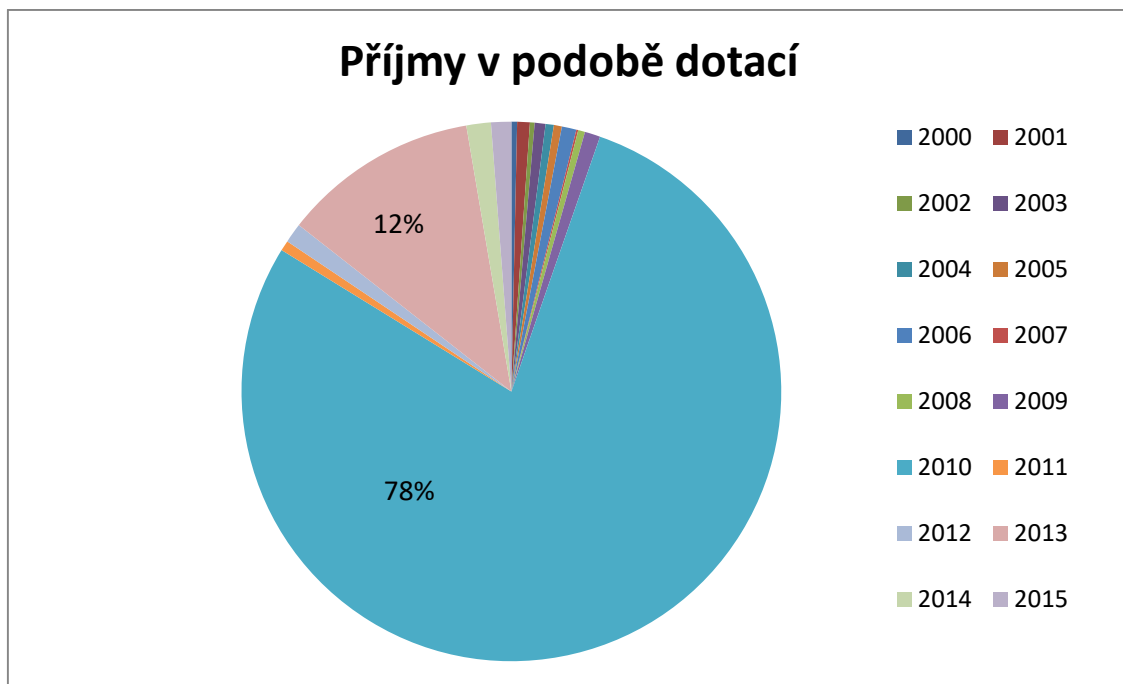
5.4.3 Srovnání za sledované období

Za období mezi roky 2000 – 2015 bylo celkem:

- Příjmů:
 - Daňových – 30 910 706 Kč
 - Nedaňových – 8 472 645 Kč
 - Kapitálových – 3 287 448 Kč
 - Dotací – 39 051 234 Kč
- Výdajů
 - Běžných – 26 019 353 Kč
 - Investičních – 43 768 460 Kč

Největší částky za sledované období byly zaznamenány za přijaté dotace a za investiční výdaje. Může za to plánovaná 40-ti milionová výstavba vodovodu v obci. Nebýt této velké investované částky, rozpočet by byl monotónní. Dotace, kterou obec obdržela od Evropské unie v roce 2009, činila 78 % z celkových dotací za sledované období. Druhá nejvyšší částka činila 4 595 344 Kč. Další dvě nejvyšší částky byly v roce 2006 a 2009 a činily 341 690 Kč 364 180 Kč. Tyto dotace byly věnovány na komunikace a výzkum kvality pitné vody v obci. Ostatní dotace byly pod 300 000 Kč (Graf č. 5-1).

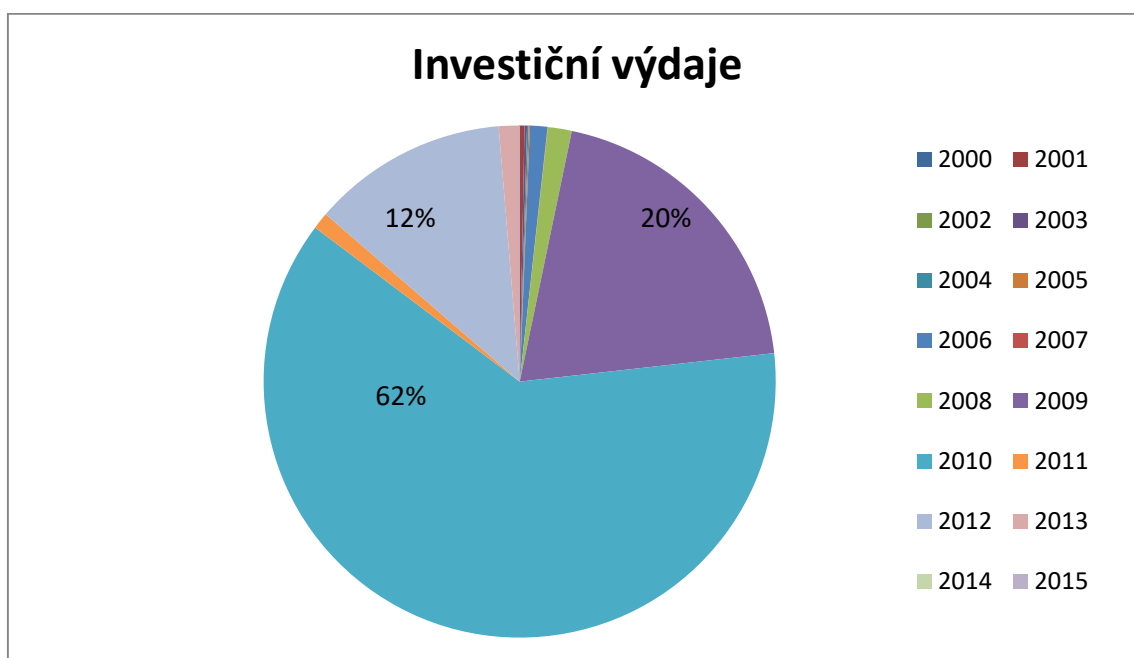
Graf č. 5-1: Přijaté dotace

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Obecního úřadu Vinařice.

Nejvyšší investiční výdaj byl zaznamenán v roce 2010 na výstavbu vodovodu v obci, činil 62 % (31 844 580 Kč) z celkových investičních výdajů obce za sledované období. Druhý nejvyšší investiční výdaj byl zaznamenán o rok dříve, tedy v roce 2009, kdy byla oficiálně zahájena výstavba vodovodu v obci. Byl investován na přípravné práce, jež vedly k samotné výstavbě vodovodu v obci. Tento investiční výdaj činil 20 % (10 248 100 Kč) z celkových investičních výdajů za sledované období. Další významná suma byla investována do životního prostředí v roce 2012, bylo to 12 % (6 350 060 Kč) z celkových dotací. Ostatní investice jsou oproti těmto sumám zanedbatelné (Graf č. 5-2).

Graf č. 5-2: Investiční výdaje

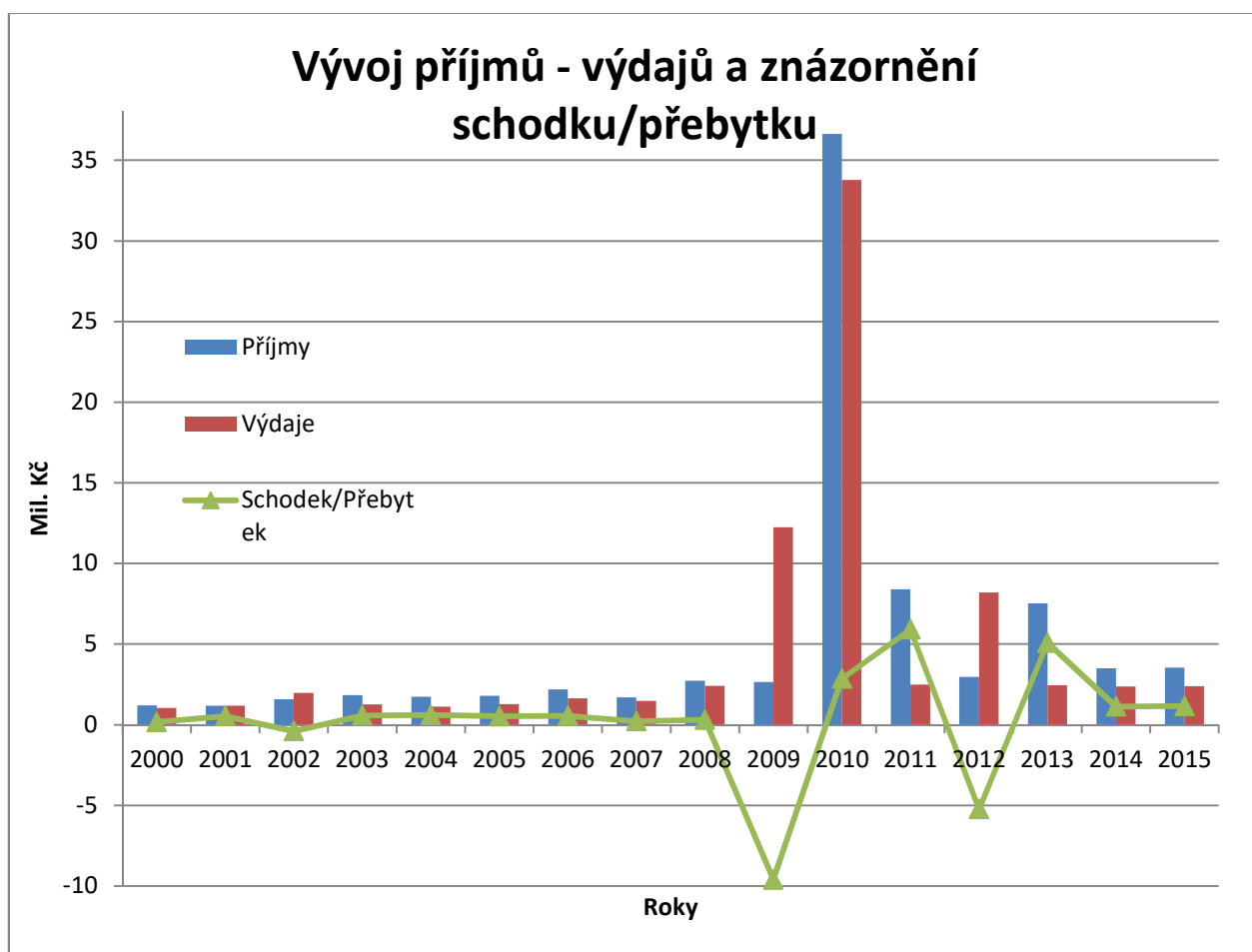
Zdroj: Vlastní zpracování, dle Obecního úřadu Vinařice.

Za sledované období byl rozpočet jen 2x schodkový. Poprvé byl schodkový v roce 2002. V tento rok byla částka 866 110 Kč z provozních výdajů věnována na výstavbu a opravu komunikací v obci. Dále byl schodek zaznamenán v roce 2009 kvůli výstavbě vodovodu obci, který činil 9 605 990 Kč.

Ostatní sledovaná období byl rozpočet přebytkový. Největší přebytek byl zaznamenán v roce 2010. Činil 2 849 910 Kč. Rozpočet byl v tak obrovském přebytku z toho důvodu, že obec již inkasovala požadovanou dotaci, ale veškeré práce kolem projektu „výstavba vodovodu“ v tomto roce ještě neskončily.

Do roku 2008 tedy byly výdaje a příjmy celkem vyrovnané. To samé můžeme říct i o přebytku rozpočtu obce (Graf č. 5-3). Po velké investici v roce 2010 se držely celkové příjmy a výdaje v letech 2011 – 2013 na stejné úrovni.

Graf č. 5-3: Vývoj příjmů/výdajů a znázornění schodku/přebytku

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Obecního úřadu Vinařice.

5.5 Porovnání rozpočtu s jinými stejně velkými obcemi

K porovnání byla vybrána obec, 5 km vzdálená, s poměrně stejným počtem obyvatel – Pochvalov. Obec leží ve Středočeském kraji, okres Rakovník. Obec má v čele starostku Ivanu Rusovou.

Období, které bude porovnáváno, se týká let 2000 – 2010. K porovnávání byly vybrány 3 nejvýraznější výdajové položky v jednotlivých letech z jednotlivých oblastí

rozpočtu každé obce, kde daná obec utrácí více peněz než ta druhá. Tedy za co obce více utrácí za sledované období v porovnání mezi sebou.

5.5.1 Nejvyšší výdajové položky v oblastech rozpočtu Vinařice x Pochvalov

Obce leží v jiném kraji a okrese. Katastrální výměra Vinařic je 9, 59 km². Katastrální výměra Pochvalova je pouhých 4, 56 km². Hlavní důvod tohoto rozdílu je počet obecních částí. Vinařice mají dvě obecní části a Pochvalov tvoří jednu obecní část. Vinařice v současné době tvoří 229 obyvatel a Pochvalov 259 obyvatel. Co se týká občanské vybavenosti, jsou obce na podobné úrovni, ovšem nepatrný rozdíl, který se velmi promítne do rozpočtu je zatím nevybudovaný vodovod v obci Pochvalov. Obec Pochvalov o dotaci již tento rok požádala a v současné době celá věc stojí na stavebním povolení.

Nejvýznamnější položka v roce 2000, kdy obec Vinařice měla převyšující výdaje, byla v oblasti bydlení a územního rozvoje. Vinařice rozdělily částku 154 260,- do bytového hospodářství, veřejného osvětlení, komunálních služeb a pohřebnictví. V oblasti kultury, církve a sdělovacích prostředků byl výdajový rozdíl mezi obcemi 250 430 Kč, kde více investovala obec Pochvalov. Byl to nejvyšší procentuální rozdíl za toto období. Výdaje obce Vinařice činily celkem tento rok 1 046 080 Kč a za obec Pochvalov 1 369 880 Kč. V tomto roce byl Pochvalov ve schodku – 58 390 Kč.

V roce 2001 v oblasti kultury opět více investovala obec Pochvalov a to o necelých 300 tis. Kč. O více jak 1000 % více investovala obec Vinařice v oblasti zemědělství a lesů. Částka byla věnována zejména do lesního hospodářství a do zemědělské a potravinářské činnosti. O 348 % více věnovaly Vinařice do oblasti bezpečnosti, zejména do požární ochrany zdejšího dobrovolného občanského sdružení. V tomto roce byly celkové výdaje obou obcí skoro totožné, něco málo přes 1 mil. Kč.

V roce 2002 utratily obce skoro totožné částky v oblasti veřejné správy a bydlení a územního rozvoje s malým nepatrným rozdílem. Obě obce investovaly velké částky do opravy místních komunikací. V oblasti bezpečnosti tento rok investovala obec větší část sumy do záležitostí civilní připravenosti pro krizové stavy a ne do požární ochrany, jak bývá zvykem. Tento rok činily výdaje v obcích necelé 2 mil. Kč a něco málo přes 1, 5 mil. Kč. Rozpočet obce Vinařice byl schodkový – 400 790 Kč.

Za poslední dva roky (2002 – 2003) obec Pochvalov utrácí v oblasti kultury méně než 100 tis Kč., oproti předešlým rokům je to změna o víc než 200 tis. Kč. Tento rok Vinařice více investovaly pouze v oblasti veřejné správy a bezpečnosti. Celkové výdaje se v obou obcích pohybovaly od 1, 1 mil. Kč – do 1, 2 mil. Kč.

V roce 2004 v oblasti zemědělství a lesy se obec Pochvalov vůbec neangažovala. V oblasti bezpečnosti byly obce, dá se říct stejné úrovni, co se týče financí. Obě obce investovaly do požární ochrany svých dobrovolných sdružení hasičů. Vinařice a Pochvalov mají v těchto dobrovolných sdružení velkou historii a tradici po staletí a také vzájemnou spolupráci. Celkové výdaje obcí se liší o více než 500 tis. Kč. Celkové příjmy o 200 tis. Kč, obě dvě položky ve prospěch Pochvalova.

Již z předcházejících let je patrné (2000 – 2004), že obec Pochvalov utrácí více prostředků do oblasti kultura a církev. V roce 2005 to byla částka až 456 610 Kč, je to více než o 1000 % oproti druhé obci. Obec Pochvalov měla v tomto roce (2005) půl milionu větší celkové výdaje, ovšem rozpočet v obou obcích byl přebytkový více jak 500 tis. Kč. Od roku 2005 obec Vinařice poprvé investuje do pitné vody a do čištění odpadních vod.

V roce 2006 byla nejvyšší suma Vinařic investovaná do oblasti průmyslu a nejvyšší investovaná suma obce Pochvalov byla v oblasti veřejné správy. Na druhém místě je opět u obce Pochvalov oblast kultury a církve. Obnos až skoro 100 tis. V tomto roce měla obec Pochvalov o více než 200 000 tis. Kč větší přebytek rozpočtu, 713 670 Kč. Investice v obci Vinařice do pitné vody vzrostla o 550 tis. Kč. V tomto roce (2006) se dostal do vedení obce nový starosta, který si jako hlavní cíl své funkce vytyčil výstavbu vodovodu.

V roce 2007 Vinařice investovaly o více než polovinu peněz oproti druhé obci do bydlení a územního rozvoje. O necelou další půlku více investovaly i do průmyslu a opět do pitné vody a jejího čištění. O více než 500 % Pochvalov investoval do kultury a církve. Celkové výdaje obcí byly 1, 4 mil. Kč a 1, 6 mil. Kč. Přebytky činily něco málo přes 200 tis. Kč a 500 tis. Kč.

V roce 2008 poprvé Vinařice více investovaly do ochrany životního prostředí a to zejména do ochrany přírody. Na straně Pochvalova opět nejvíce peněz bylo investováno do kultury, církve a sdělovacích prostředků. V roce 2008 se poprvé celkové výdaje Vinařic dosáhly přes 2 mil. Kč. Konkrétně 2 416 020 Kč. Přebytek Vinařic byl 310 470 Kč. Celkové výdaje Pochvalov byly necelé 2 mil. Kč. Přebytek činil 530 680 Kč. V říjnu

v roce 2008 bylo zažádáno o dotaci na 40 mil. Kč s 10 % účastí obce. Dotace se týkala výstavby vodovodu v obci.

V dubnu v roce 2009 byla schválena žádost o dotaci na výstavbu vodovodu. Samotná stavba vodovodu začala v listopadu téhož roku. Částka 10 242 560 Kč byla věnována na pitnou vodu z kapitálových příjmů obce v podobě úvěru. Rozdíl mezi obcemi v oblasti průmyslu je 10 217 360 Kč. Díky samotnému začátku výstavby vodovodu, byla obec nucena investovat více jak 500 tis. Kč., do sběru a svozu komunálních odpadů, který spadá pod oblast ochrany životního prostředí. Schodek obce Vinařice byl – 9 605 990 Kč díky zmíněné výstavbě vodovodu. Obec Pochvalov má schodek – 463 820 Kč z důvodu víc než dvojnásobně investované sumě, než je obvyklé, do veřejné správy. Částka se rozdělila mezi regionální a místní správu, zastupitelské orgány a ostatní činnosti. Největší suma byla investována na činnosti místní správy. Částka celkových výdajů Pochvalova díky této sumě sahá až k 3 mil. Kč.

Obec Vinařice v roce 2010 obdržela dotaci o výši necelých 31 mil. Kč z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova v rámci programu „Evropa investuje do venkovských oblastí“ Investiční výdaje obce Vinařice v tomto roce činily 31 904 550 Kč. Částka byla věnována na pitnou vodu a odvádění a čištění odpadních vod. V obci Pochvalov tyto výdaje činily pouhých 31 780 Kč. Tato suma byla rozdělena mezi pozemní komunikace a silniční dopravu. S výstavbou vodovodu v obci opět souvisí větší investovaná suma do oblasti ochrany životního prostředí. V roce 2010 byla největší částka celkový výdajů za posledních deset let v obou obcích. Celkové výdaje činily 33 780 640 Kč. Přebytek byl díky došlé dotaci a úvěru a to 2 849 910 Kč. V tomto roce měla nejmenší přebytek z obou obcí obec Pochvalov a to 24 730 Kč. Celkové výdaje se téměř rovnaly celkovým příjmům.

5.5.2 Porovnání rozpočtu za období 2000 – 2010

Z tabulky níže můžeme vidět nejvýraznější položky za zvolené období (2000 – 2010), které se opakovaly nejčastěji na prvních třech místech, kdy jedna obec utrácí v daném roce více než ta druhá.

Díky investování do vodovodu v obci Vinařice se na první místo, kdy obec Vinařice utrácí více, než Pochvalov dostala oblast rozpočtu průmysl. Dohromady za

zmíněných jedenáct let obec utratila skoro 44 mil. Kč. Obec Pochvalov do této oblasti investovala něco málo přes půl mil. Kč. V oblasti rozpočtu veřejná správa utráceli Vinařice více pouze v letech 2001, 2002, 2003, 2005. Když se podíváme do druhé části tabulky, vidíme, že na prvním místě v čem obec Pochvalov je oblast veřejné správy ve zbývajících letech (2000, 2004, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010) utrácela více v oblasti veřejné správy obec Pochvalov. Třetí položka, kdy obec Vinařice utrácí více je oblast rozpočtu bydlení, komunální služby a územní rozvoj. Za zvolené období Vinařice utratily více o necelý 1, 5 mil. Kč. Peníze byly investovány zejména do veřejného osvětlení, komunálních služeb, územního plánování, pohřebnictví a bytového hospodářství. Dále Pochvalov utrácí více, a to v každém roce ze zvoleného období, v oblasti kultura, církve a sdělovací prostředky, je to o více než 1 000 % více. Peníze byly věnovány hlavně na činnost místní církve, knihovnickou činnost, ostatní záležitosti církve a ostatní záležitosti kultury. Třetí položka rozpočtu, kde Pochvalov více investoval, je ochrana životního prostředí. Pochvalov 782 tis. Kč a Vinařice do této oblasti investovaly méně než polovinu této částky (Tabulka č. 5-17).

Tabulka č. 5-17: Významné výdajové položky v oblastech rozpočtu 2000 - 2010

Oblast rozpočtu	Vinařice utrácí víc než Pochvalov	Rozdíl
Průmysl	43 930 500 Kč 545 170 Kč	43 385 330 Kč
Veřejná správa	3 182 700 Kč 2 389 700 Kč	793 000 Kč
Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	2 277 930 Kč 810 720 Kč	1 467 210 Kč
	Pochvalov utrácí více než Vinařice	
Veřejná správa	7 806 980 Kč 5 529 380 Kč	2 277 600 Kč
Kultura, církve a sdělovací prostředky	2 586 700 Kč 274 690 Kč	2 312 010 Kč
Ochrana životního prostředí	782 770 Kč 315 140 Kč	467 630 Kč

Zdroj: Rozpočet veřejně o. s., rozpočetobce.cz [online.]

Celkové příjmy a výdaje obou obcí se liší o necelých 34 mil. Kč. Tento rozdíl je tak značný díky 40 ti mil. investici do místního vodovodu v obci Vinařice. Kdyby nebylo této dotace, celkové příjmy by se za 11 let lišily o 6 mil. Kč. Ročně má Pochvalov v průměru o 50 tis. Kč víc daňových příjmů. Je to vesnice, která má o 30 obyvatel více. Daňové příjmy začínaly v roce 2000 v průměru na 900 tis. Kč. V roce 2010 se částka dostala až na 2, 4 mil. Kč. Zásadní částka, která odlišuje tyto dvě vesnice, je investice do výstavby vodovodu v obou obecních částích obce Vinařice. Pochvalov tato značná investice teprve čeká v blízké budoucnosti. V půlce minulého roku obec zažádala o dotaci, která byla schválena začátkem tohoto roku. V současnosti obec čeká na stavební povolení. Obě obce každý rok inkasovaly drobné dotace do 300 tis. Kč. Byly to dotace drobného charakteru, jako byla např. oprava komunikací, investice do činnosti samotné samosprávy, plánů územního rozvoje či do bezpečnosti obce.

Celkové výdaje obce Vinařice činí 59 436 690 Kč. Celkové výdaje obce Pochvalov činí 19 059 850 Kč. Když tedy odečteme 40ti milionovou investici jsme na totožných číslech. Z tabulky můžeme vyčíst, za co obce nejvíce utrácejí (Tabulka č. 5-18).

Obě obce se dostaly 2x za sledované do schodku rozpočtu, z čehož jednou to bylo v totožném roce.

Každá obec má své pravidelné charakteristické investice. Vinařice od roku 2005 pravidelně investují do pitné vody a do odvádění a čištění odpadních vod. Naopak Pochvalov pravidelně investuje do činnosti místní církve a samotného kostela. Kostel v obci Pochvalov je pravidelně a frekventovaněji navštěvován místními obyvateli než v obci Vinařice. Odsud jsou také čerpány peníze do místního dětského centra (Rozhovor č. 7).

Zpravidla mají Vinařice mezi třemi nejčastějšími položkami, při kterých utrací víc než obec Pochvalov jednu oblast rozpočtu a to bydlení, komunální služby a územní rozvoj. V posledních pěti letech za sledované období to je především průmysl. V první polovině sledovaného období to byla požární bezpečnost.

Na prvním místě, kdy utrací více financí Pochvalov než obec Vinařice je oblast rozpočtu kultura, církve a sdělovací prostředky. Dále to je ochrana životního prostředí. V částce, která se týká veřejné správy, se střídají.

Obecně lidé v rozpočtu neumí moc číst a neví, co si představit pod pojmem daňové, nedaňové a kapitálové příjmy. Samotné občany to, ale moc nezajímá. Ovšem slyší na to, kdy je obec zadlužená a to pak všechny zajímá, jak je to možné (Rozhovor č. 1).

Obec o této velikosti, jako jsou Vinařice, je podle zastupitelstva přiměřeně financována. Co by ovšem obci pomohlo, by byly vyšší nedaňové příjmy, které bohužel obec z větší části neovlivní (Rozhovor č. 5).

Tabulka č. 5-18: Celkové výdaje a příjmy za sledované období

	Příjmy celkem	Výdaje celkem
Vinařice	55 769 410,-	59 436 690,-
Pochvalov	22 004 801,-	19 059 850,-

Zdroj: Rozpočet veřejně o. s., rozpočetobce.cz [online.]

6 Závěr

Diplomová práce je zaměřena na problematiku místní samosprávy a rozvoj obce Vinařice u Loun. Toto téma bylo vybráno záměrně. Tato práce rozvíjí autorčinu bakalářskou práci na téma Formování orgánů místní samosprávy v obci Vinařice u Loun. Obec je výjimečná, díky zvládnuté 40ti mil. Kč investici do místního vodovodu.

Práce byla rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části byla prostřednictvím odborných publikací nastíněna problematika, která byla dále v praktické části více rozebírána pomocí empirického výzkumu v obci, příslušných rozhovorů, studiem obecních dokumentů apod.

V obci Vinařice žije v současnosti (2016) 229 obyvatel. Dle Jüptnerova velikostního rozdělení patří obec Vinařice do kategorie nejmenších obcí do 1 700 počet obyvatel. Proto jedna z výzkumných otázek, která byla položena, zněla: „Funguje zde samospráva či místní politický systém u stejně velkých obcí podle předešlých publikací (např. P. Jüptner – Komunální koalice a politické modely)?“

Petr Jüptner ve svém článku píše, že v komunální politice mohou hrát velice významnou roli osobní vztahy, konkrétně názor na zručnosti, schopnosti a povahové předpoklady jednotlivých kandidátů na starostu. Za určitých předpokladů nenáročný výkon funkce obecního zastupitele může vést k tomu, že zájmové spolky v obci zvolí, jako svojí strategii kandidaturu do zastupitelstva (Petr Jüptner, 2004, s. 81).

Ve Vinařicích hrají osobní vztahy a konkrétní názory na jednotlivé možné členy zastupitelstva a jejich dovednosti velkou roli. Na základě právě těchto předpokladů občané volí své zastupitele, jelikož všechny znají osobně. Než v obci nastalo zadlužení kvůli značné investici – výstavba vodovodu (2010), měly od roku 1993 oba dva spolky svou kandidátní listinu.

Další výzkumná otázka zní: „Jak se Vinařicím podařilo zvládnout poměrně velkou investici do vodovodu?“

Dle práce Jakuba Horneka, který píše o třech zadlužených obcích. Díky nevydařených investicím můžeme porovnat, za jak poměrně krátkou časovou dobu se Vinařice se zadlužením vypořádaly. Hornek ve své práci píše o vesnici Bublava, která se zadlužila, díky výstavbě akvaparku, z kterého měla profitovat sama obec. Podle obce došlo

k rozpočtové nekázní v podobě čerpání dotací od státu. Díky tomuto zadlužení a soudnímu řízení, obec nemohla čerpat žádné dotace z Evropských fondů.

Investice do vodovodu a vodojemu ve Vinařicích sice nebyla investicí, na které by obec zbohatla, ale byla to investice, která přinese užitek všem jejím obyvatelům. Obec zažádala o dotaci na 40 mil. Kč, kdy její spoluúčast byla 10 %. Na tuto spoluúčast (4 mil. Kč) si obec musela vzít úvěr. Čerpání dotace proběhlo v pořádku. Letošním rokem to bude 7 let, kdy začala výstavba vodovodu v obci. Z celkového úvěru obec již splatila 70 % částky.

Malé obce mají většinu výdajů na běžné (provozní) výdaje. Málo z nich jsou investiční. Na investice peníze nezbývají. Obecně se říká, že mají výdaje jen na veřejnou správu. Obce mají malou správní kapacitu a peníze se jim nedostávají na něco jiného. Potvrdilo se tedy, že správní kapacita není taková, ale investice do vodovodu byla zvládnutá. Např. obec Zdice kanalizaci nezvládli. Zejména malé obce administrativně nezvládají své náročné investice. Obecně, když nezvládne velká obec svou investici a dostane pokutu 2 mil. Kč, tak je schopna tu sumu zaplatit. Kdyby takovou sumu obdrželi Vinařice, tak je to pro ně naprosto likvidační, jelikož 2 mil. Kč bývá jejich celkový příjem.

Komunální politika v této obci je úzce spjata se zkušenostmi a ochotou zvolených zástupců. Výzkumem bylo zjištěno nedostatečné znalosti uplatňování zákona o obcích, co se týče zastupitelstva, fungování výborů a jejich členů. Obec přistupuje k žádostem o dotaci úměrně ke svým zkušenostem. Obecně se žádosti řeší podle všech platných právních předpisů a respektují se všechny lhůty s tím spojené. S tímto nemá vedení obce problém. V poslední době se jednalo především o dotace, z kterých obec nemá finanční výhody, ale jsou využívány ke zvýšení kvality života obyvatel obce. Obecně se zastupitelstvo snaží plně využít jakoukoliv dotaci, kterou má šanci získat.

7 Seznam odborné literatury

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. GradaPublishing a. s., 2009. 256 s. ISBN 978-80-247-2980-4.

BERNARD, Josef. *Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. 126 s. ISBN 978-80-7330-187-3.

BROKL, Lubomír. *Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky*. 1. vyd. Sociologické nakladatelství Praha, 1997. 210 s. ISBN 80-85850-48-6.

ČOPÍK, Jan. *Proměny a kontinuita české komunální politiky – Územní samospráva v nové době (1850 – 2010) Díl I do roku 1945*. 1. vyd. Scriptorium Dolní Břežany, 320 s. ISBN 978-80-87271-89-6.

ČMEJREK, Jaroslav a kolektiv. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. 1. vyd. KernbergPublishing s. r. o., 2009. 133 s. ISBN 978-80-87-168-10-3.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 1. vyd. GradaPublishing a. s., 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

FEDERÁLNÍ Úřad. *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky (1850 – 1970, I. díl)*. 1. vyd. SEVT Praha, 1978. 1184 s. ISBN 59-104-77.

FIALA, Petr, STRMISKA, Maxmilián. *Teorie politických stran*, 2. vyd. Barrister a Principal Praha, 2009, 263 s. ISBN 978-80-8702-971-8.

JÜPTNER, Petr. Komunální koalice a politické modely. *Politologická revue* č. 2, 2004, s. 80 – 99.

PRÁŠIL, Petr, DOLEŽELOVÁ, Eduarda Marie. *MIKROREGION PERUCKO*, 1. vyd. RETIP s. r. o., 2005, 34 s. ISBN 80-86914-11-9.

RŮŽKOVÁ, Jiřina a kolektiv. *Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005 I. díl*. 1. vyd. Praha, 2006. 759 s. ISBN 80-250-1310-3.

VÁGNEROVÁ, Milena. *Kronika obce Vinařice 1952 – 1982*, nestránkováno.

ŽALOUDEK, Karel. *Encyklopedie politiky*, 3. vyd. Libri, 2004. 600 s. ISBN 978-80-7277-209-4.

7.1 Právní předpisy

Zákon č. 83/1999 Sb. o sdružování občanů.

Zákon č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí.

7.2 Internetové zdroje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [online]. c2016, 21. 1. 2016. 2016 [cit. 29. 1. 2016].

Dostupné z: <<http://czso.cz>>

Seznam občanských sdružení [databáze online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, c2015, [cit. 11. 2. 2016]. Dostupné z:

<<http://www.mvcr.cz/lstDoc.aspx?nid=2403&>>

VAŠKO, Martin. *Obec Vinařice* [online]. c2008-2016, 19. 1. 2016 [cit. 5. 2. 2016].

Dostupné z: <<http://vinarice.cz>>

Centrum pro regionální rozvoj ČR. *Regionální informační servis* [online]. c2012-2014, [cit. 1. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=566918>

7.3 Rozhovory

Rozhovor č. 1 – Miroslav Janoušek, starosta obce.

Rozhovor č. 2 – Pavel Vágner, starosta TJ Sokol.

Rozhovor č. 3 – Rostislav Jindra, předseda SDH.

Rozhovor č. 4 – Lenka Maťáková, účetní obce.

Rozhovor č. 5 – Luboš Vaic, předseda výkonného výboru obce.

Rozhovor č. 6 – Jiří Křivánek, člen SDH.

Rozhovor č. 7 – Jaroslav Valeš, člen TJ Sokol.

Rozhovor č. 8 – Vladimír Vlček, bývalý řadový zastupitel obce.

Rozhovor č. 9 – Čestmír Vlček, občan obce.

Rozhovor č. 10 – Ivana Břejlová, místní chatařka.

8 Přílohy

8.1 Polostandardizované rozhovory

8.1.1 Rozhovor č. 1

- 1) Jak probíhá rozhodovací proces u investic?
- 2) Kdo přichází s iniciativou/nápady na investice?
- 3) Jak probíhá proces schvalování?
- 4) Jak jste spokojen, co se týká systému schvalování žádosti o dotace?
- 5) Jaký byl zásadní krok investování do vodovodu?
- 6) Co si myslíte o financování obcí?
- 7) Je obec financovaná dostatečně?
- 8) Orientují se občané v rozpočtu?
- 9) Mají občané na zasedání zastupitelstva poznámky k návrhu rozpočtu?
- 10) Jestli ano, vznášejí své nesrovnalosti veřejně mezi další občany?

8.1.2 Rozhovor č. 2

- 1) Historie a současnost TJS?
- 2) Kolik členů má TJS?
- 3) Náplň práce předsedy TJS?
- 4) Jaké akce se pořádají ročně?
- 5) Funguje spolupráce mezi spolky v obci?

8.1.3 Rozhovor č. 3

- 1) Historie a současnost SDH?
- 2) Kolik členů má SDH?
- 3) Náplň práce předsedy SDH?
- 4) Jaké akce se pořádají ročně?
- 5) Funguje spolupráce mezi spolky?

8.1.4 Rozhovor č. 4

- 1) V roce 2016 je vyrovnaný rozpočet, stává se to často (i obecně)?
- 2) O kolik dotací bylo zažádáno v tomto roce?
- 3) Kolik dotací bylo přijato v tomto roce?
- 4) Jaké daňové příjmy obec pobírá?
- 5) Jak dlouho jste zaměstnankyní obce?

8.1.5 Rozhovor č. 5

- 1) Jak funguje zastupitelstvo?
- 2) Rozhoduje se jako celek?
- 3) Dokáže se shodnout? Funguje v zastupitelstvu rivalita prosadit si svůj názor?
- 4) Je obec adekvátně financována?
- 5) Co si myslíte o vedení obce?

8.1.6 Ostatní rozhovory

Ostatní rozhovory byly na základě výpovědi dvou členů obecních spolků, jednoho bývalého řadového zastupitele a dvou občanů. Rozhovory byly spíše založeny na základě volné diskuze o dění v obci.

8.1.7 Seznam použitých zkratk

BEZPP – Bez politické příslušnosti

ČSÚ – Český statistický úřad

EU – Evropská unie

HDP – Hrubý domácí produkt

KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy

NK – Nezávislí kandidáti

SDH – Sbor dobrovolných hasičů

SESO – Sdružení severočeských obcí
SNK – Sdružení nezávislých kandidátů
TJS – Tělovýchovná jednota sokol
ÚSC – Územně samosprávné celky

9 Fotogalerie

Obrázek č. 9-1: Poloha obce Vinařice u Loun vzhledem ke krajům ČR

Obrázek č. 9-2: Kaple sv. Anny na Divicích, na kterou je podána žádost o dotaci

Obrázek č. 9-3: Pohled na Vinařický kostel

Obrázek č. 9-4: Cesta do Vinařic ze Středočeského kraje

Obrázek č. 9-5: Místní pošta ve Vinařicích